

Livet svänger

Lars Johnsson om engagemanget för Svenska kyrkan, tuffa besked och kärleken till jazzen.

Tema: Beredskap

Prepping, kulturarv, militär-själavård... så ska vi klara att vara kyrka i oroliga tider.

Nytt från församlingarna

Familjekör, spotify-premiär, retreatar och moderna broderier. Portalen tar dig runt i stiftet.

Från *A* till *Ö*

Lär dig allt om hur Kyrkomötet funkar.

EN GÅVA FÖR VÄRLDEN



I en tid då krig, coronapandemin och klimatförändringar tvingar miljoner människor på flykt och till ett liv i extrem fattigdom och hunger, är behoven av gåvor större än någonsin. Act Svenska kyrkan bidrar till att människor på flykt undan kriget i Ukraina får mat, att barn i Syrien tryggt kan ta sig till skolan och att jordbrukare på Afrikas horn har alternativ försörjning när torkan slår till.

Vi finns på plats vid katastrofer och för att människor ska få möjlighet att leva värdiga liv arbetar vi även långsiktigt mot fattigdom, förtryck och orättvisor.

Foto: Sean Furlonger



STRÄNGNÄS STIFTSTIDNING

Portalen utkommer med 4 nummer per år och skickas till anställda och förtroendevalda i Strängnäs stift.

Upplaga: 3 600 exemplar
Utgives av stiftsstyrelsen i Strängnäs stift.

ANSVARIG UTGIVARE

Jimmy Åkerfeldt

REDAKTÖR

Marlene W Antonson
Strängnäs stift
0152-234 70

GRAFISK FORM

Pia Andersson
Strängnäs stift
0152-234 71

REDAKTIONSRÅD

Pia Andersson
Marlene W Antonson
Hanna Eliasson
Helena Inghammar
Åsa Ingårda
Agneta Larsson

KONTAKT

Portalen, Marlene W Antonson
Box 84
645 22 Strängnäs
strangnas.portalen@svenskakyrkan.se
0152-234 00

HEMSIDA

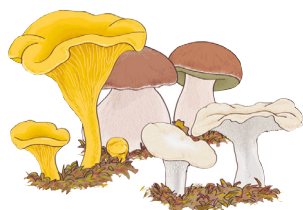
svenskakyrkan.se/strangnasstift

ADRESSREGISTER

Portalen skickas till anställda och förtroendevalda som finns inlagda i Kyrksam. Adressändringar görs av respektive församling.

OMSLAG

Lars Johnsson, Södertälje
Foto: Åke Ericson



Hösten är i antågande. Det mörknar och kallnar. Många känner också ett tidens mörker och kyla. Vi påminner oss om en annan väg – bland annat med hjälp av Den helige Mikael's dag och Tacksägelsdagen. Blir stress och oro svår kan man erbjuda sin hjälp till andra, det kan hjälpa enligt experterna – och det blir två som mår bättre! Vi påminner om att man också alltid kan bada i sjön och plocka svamp.

MARLENE OCH PIA

Energifrågan oroar

EN av de absolut mest debatterade frågorna just nu är energikostnaderna. Jag har fått lära mig att Svenska kyrkan sammanlagt har 19 896 byggnader, 3 996 av dem är kyrkor eller kapell. Även om många församlingar, pastorat och stift ser över sitt fastighetsinnehav så finns en stor osäkerhetsfaktor kring just framtida fastighetskostnader. Det är också svårt att sja om framtida behov. Byggnaders värde kan dessutom inte enbart mätas utifrån deras nyttjande. Men de har en stor inverkan på ekonomin och energioptimering är en fråga för alla. Företag, organisationer och i det privata livet. Det är tydligt att vi behöver ställa om.

EN fråga som både tar och ger energi just nu är budgetarbetet. För stiftskansliets del handlar det om att få en budget i balans. Det kan tyckas vara ett slitet uttryck men det är vad allt i grunden handlar om på livets alla områden. Vi måste förhålla oss till givna förutsättningar. Förvaltningsfrågor går inte att skilja från teologi. Människan har en given uppgift. Att hålla sig inom givna ramar är ett gott förvalterskap. Villkoren behöver förstås tolkas och förstås utifrån den kunskap vi tillägnar oss. I budgetarbetet ges en möjlighet att stanna upp inför prioriteringar och satsningar utifrån den riktning vi vill se i stort. Det är viktigt.

JIMMY ÅKERFELDT, STIFTSDIREKTOR

Innehåll

4-5. Sagt vid kyrkkaffet.

6-10. Stifta bekantskap med Lars Johnsson, kyrkligt styrelseproffs från Södertälje.

11. Boktips när hösten viner runt knuten.

12. Stiftet runt.

13. Följ med och be.

14-19. Tema: Beredskap.
Svenska kyrkans viktiga roll i kris och höjd beredskap.

20-22. Bibeln lär oss krishantera.
Fördjupningstext av Helena Inghammar, stiftsteolog.

24-25. Så funkar kyrkomötet.

26. Nyfiken på kyrkomusikerna Katarina Rudérus och Unni Eriksdotter, Ösno-Torö.

27. Kurser och utbildningar.

28. Biskop Johan skriver.



Tips

Marie tipsar om bra läsning ...

FÖRBEREDELSE. Att jag kan förbereda mig om det blir kris och katastrof där jag bor känns jätteviktigt. Hur kan jag värma mitt hus och hur får vi vatten? Nyckeln är att upprätta kontakter innan krisen kommer. Sidorna 16-17.

MORAL. Moralisk kompass – vilken kompass behöver jag i en pressad situation? Alla de värderingsövningar som jag gjort under åren känns aktuella, läs på sidan 19.

BIBELN. Stor igenkänning i fördjupningstexten där Helena Inghammar skriver om människans kriser i Bibeln genom kyrkoåret. Livet är komplicerat ibland men det finns också hopp! Viktigt att jobba med det som är gott. Sidorna 20-22.

Marie Westling är stiftspedagog och arbetar bland annat med konfirmation och ungdomar.





SKOGEN SOM RELIGION? Lördagen den 22 oktober får vi bland andra lyssna till forskaren och författaren David Thurfjell. Han har skrivit boken "Granskogsfolk – hur naturen blev svenskarnas religion".

Fördjupning för förtroendevalda

I höst blir det massor av möjligheter till kompetensutveckling för förtroendevalda. Vad vill du fördjupa dig i? Välj en eller flera delar, digitalt eller på plats.

– Efter vårens grundutbildningar "På stadig *Välj fördjupning!* grund" för kyrkoråd breddas nu målgruppen till **alla** förtroendevalda, säger Marie Kilhed, projektledare.

I höst kan du som är förtroendevald fördjupa dig i olika ämnen som är viktiga för ditt uppdrag. Några är fysiska och andra digitala.

– Glöm inte att ta med kyrkoherden. Kurserna ligger på lördagar och vardagskvällar för att så många som möjligt ska kunna vara med, säger Marie Kilhed.

De digitala föreläsningarna är helt kostnadsfria. Samtliga utbildningstillfällen behöver din anmälan och det gör du enklast via stiftets webbplats www.svenskakyrkan.se/strangnasstift/utbildning. Frågor kan besvaras av marie.kilhed@svenskakyrkan.se.

Granskogsfolk- om natur, andlighet och församlingsliv

Forskning visar att naturen är en viktig källa för vår andlighet. Hur påverkar det oss som kyrka? David Thurfjell, författare reflekterar tillsammans med stiftsdirektor Jimmy Åkerfeldt om kyrkans ansvar för naturen som förvaltare och medskapare. Inklusive visning av Strängnäs domkyrka. **Lördag 22 oktober kl. 9.30 – 15.00. I Strängnäs. 300 kr**

Begravningsfrågor – ansvar och skyldigheter

Begravningsverksamheten sköter kyrkan på uppdrag av staten och ska inte blandas ihop med församlings- eller pastoratsverksamhet. **Måndag 24 oktober kl. 18.00–20.00. Digitalt.**

GDPR-ansvaret i församlingen

GDPR är både en spännande och komplex fråga. Kyrkorådet i församling/pastorat har som styrelse det yttersta ansvaret för att dataskyddsförordningen (GDPR) efterlevs. Det är viktigt att kyrkorådets ledamöter tillsammans med kyrkoherden är väl införstådda med reglerna. Kursen ges vid två tillfällen. **Tisdag 8 november kl. 18–20 samt torsdag 10 november kl. 18–20. Digitala.**

Prästlönetillgångar – vad är det?

Kursen tar upp det som du som förtroendevald behöver veta om organisation och regelverk, om hur verksamheten; skog, jord och fonder fungerar. Klimat och hållbarhet och de utmaningar vi står inför. **Tisdag 15 november kl. 18–19.30. Digitalt.**

Församlingsrådets arbete

Vilket uppdrag har församlingsrådet? Hur ser relationen ut mellan kyrkoråd och församlingsråd? Vad ska delegeras och vad kan delegeras? Roller, mandat, ansvar samt vad kyrkoordningen säger. **Onsdag 16 november kl. 17.00 – 21.00. I Eskilstuna. 200 kr**

PIA ANDERSSON

Om någon vänlig själ är villig att komma hem till mig och förklara varför uppvärmningskostnaden skjuter i höjden varje vinter så står min dörr alltid öppen.



Med Jesus på fickan

Vare sig du bygger stort eller smått. En stol eller en katedral. Ingen bör bygga utan att ha Jesus med sig.

"Inte en meter utan Jesus" lyder texten på denna måttstock. Längd 2 meter och kan köpas från arken.se för 95 kr styck.



FOTO: ANDRÉ JOHANSSON / KATRINEHOLMS-KURIREN

Kyrkan flyttar ut i gallerian

För att tydliggöra att kyrkan är en del av samhället och vill vara en del av människors vardag valde **Katrineholmsbygdens församling** att placera en kyrkbänk mitt i Kvarnegallerian. Onsdagar, kl. 15:30–16:30 finns någon i församlingen på plats för att prata. Det kan till exempel vara en präst, en diakon eller

någon förtroendevald från kyrkorådet.

– Samtalen kan handla om allt mellan himmel och jord. Det behöver nödvändigtvis inte handla om kristen tro, men förhoppningsvis kan bänken fungera som en kontakt och en väg in till kyrkan, säger prästen Mats Askeljung.



Vi hälsar på vänner i Tammerfors



FOTO: JUKKA SAMLINEN

BISKOP. Matti Repo är biskop i Tammerfors stift.

I slutet av september åker Anne Falk och Magdalena Öhrling från **stiftskansliet** i Strängnäs samt Johanna Suban, präst i **Mikaels församling** i Örebro, till Tammerfors stift. De ska vara med på Präst- och diakonmöte den 27 september samt besöka församlingar och kyrkor i stiftet. Besöket är efterlängtat. På grund av pandemin har det gått många år sedan någon från Strängnäs stift besökte vårt vänstift i den evangelisk-lutherska kyrkan i Finland. Trots detta var det inte så längesedan vi möttes, då våra vänner från Tammerfors gästade vårt Präst- och diakonmöte i maj/juni i år. Fint att ses igen!

Fasadfix pågår länge

Just nu pågår renovering av kalkstensfasaden på **S:t Nicolai kyrka, Örebro**, med anor från 1200-talet. Det är ett miljonprojekt vars mål är att bevara kyrkan och dess värdefulla kulturarv. Arbetet kommer att pågå mellan tre och fyra år.

– Vi ska åtgärda de förhållandevis omfattande skador som finns. Det innebär att vi ersätter vittrad fasadsten. Det blir även ny fasaddekoration till den södra huvudentrén, en ny Kristusstaty, nya blomlister och änglar samt nya blommor på småtornen, säger Rune Lundkvist, fastighetsförvaltare inom Svenska kyrkan Örebro pastorat.



Ny på jobbet



Hans Bratt Hernberg är ny chef på **stiftsgården Stjärnholm**. Hans kommer närmast från en tjänst som kyrkoherde i Svenska kyrkan i utlandet, SKUT, och byter nu Los Angeles mot Oxelösund. Välkommen!

Kornet - vårt nya intranät

Den 18 oktober byter Svenska kyrkan intranät till **Kornet**. Första gången du loggar in på Kornet kommer du till en sida där du behöver göra en del inställningar. Du ska fylla i vilken roll/roller du har och välja vilka områden som är mest relevanta i dina uppdrag i Svenska kyrkan.



”Såååå vackert rofullt och rörande. **Jag måste börja gå på gudstjänst oftare...** Och så oerhört fint att få göra detta tillsammans med min älskade yngsta son...!

PERNILLA WAHLGREN, ARTIST, PÅ INSTAGRAM



PÅ PROV. Maria Rasmussen och Therese Cambrant Berg testar att starta en familjekör.

Alla åldrar i nystartad projektkör

Oxelösunds församling startar en projektkör för familjer i höst.

– Vi har familjekörkostar varje vecka, och vi har barnkör. Genom en familjekör hoppas vi knyta ihop verksamheterna. Att sjunga är ett roligt sätt att umgås och det kan både bli ett insteg i kyrkokören och söndagsgudstjänsten, säger kantorn Maria Rasmussen.

Projektet pågår under några veckor, tisdagarna 18/10, 25/10 och 8/11 kl. 17.00–18.00 och leds av Maria och barn- och ungdomsledaren Therese Cambrant Berg.

– Vi kommer att ha Astrid Lindgren-tema som vi tror kan passa alla åldrar, och när vi säger familjekör så får det så klart också vara mostrar, morföräldrar och kusiner som är med, säger Maria.

PIA ANDERSSON

Vi lär oss om skogen



Prästlönetillgångar i Strängnäs stift (PLT) har haft en exkursion med ledamöter i egendomsutskottet och stiftsstyrelsen om klimatmål för skogsbruket i enlighet med Svenska kyrkans färdplan för klimatet.

Platsen var Västerbyskiftet utanför Askersund, en av fastigheterna som PLT förvaltar. Exkursionen inleddes med ett pass inomhus där Martin Strandberg, VD på Häradskog, redogjorde för skogens förutsättningar ur ett klimatperspektiv och fortsatte sedan utomhus. Ett antal stationer hade förberetts där man i praktiken fick se effekterna av de klimatmål som föreslås att PLT ska arbeta med framöver.

PETRA ODÉN

35

... procent av nyfödda bebisar döptes 2021 visar senaste statistiken. Det är en ökning från året innan med ca 8 procent, fast ännu är Svenska kyrkan inte uppe i de 40 % som var det "normala" innan pandemin.

Grattis
Kumla kyrka

Den första advent uppmärksammas **Kumla kyrkas** 50-årsjubileum med högtidlig högmässa.

En brand 1968 slukade den 1800-tals kyrka som tidigare fanns på platsen och 1972 var dagens kyrka färdig att invigas.



På stadig

grund

**Lars Johnsson jobbar uthålligt
för Svenska kyrkan.**

Kaos är granne med Gud – och mitt emellan står Lars Johnsson, styrelseproffs och ledamot i beslutande organ på alla nivåer inom Svenska kyrkan. Lars motto är "ordning och reda". Men kaos har rört om även i hans liv.

TEXT: MIRIAM ARREBÄCK FOTO: ÅKE ERICSON

CAESARS ÄR ett klassiskt matställe i Södertälje. När Lars Johnsson äter lunch där, vilket händer ganska ofta, har han utsikt över Sankta Ragnhilds kyrka. Där hör han hemma, är ordförande i kyrkorådet och kyrkvård. Där möter han bland annat de syrianska män som brukar stanna på kyrkkaffet efter mässan.

– Fast ibland kommer de enbart till kaffet, säger han med ett leende.

Det är mycket folk på Caesars. Lars känner ägarfamiljen, berättar om generationsskiftet som nyligen ägt rum när sonen tagit över efter sin far.

Hur går det med stafettväxlingen i församlingen då? Jodå, det finns bra unga ledare.

– Men hur ska vi bygga församlingen på sikt? Hur ska det bli stabilt när Svenska kyrkan är minoritetskyrka på många ställen i landet, säger Lars och rösten blir allvarlig och bekymrad.

Situationen är inte unik. Lars sitter i överförmyndarnämnden i Södertälje, som har tillsyn över gode män och förvaltare, och det är svårt att hitta folk.

– Gode män arvodas, men det är låg ersättning. Vi har ju en modell i samhället som bygger på att man ska ställa upp för sin medmänniska, för den goda sakens skull. Men nu utreder vi om

det behövs anställda för en del av uppdragen.

Han är rutinerad gammal s-politiker, men är inte valbar på någon lista i kommunen. När han träffar kompisarna i stadshuset hälsar de honom med: "Här kommer Kyrkan!"

– Det är hedersamt. De vet vad man står för.

Ja, Lars är starkt förknippad med Svenska kyrkan – trots att han egentligen aldrig talar om sin kristna tro.

– Jag vill inte stå i främsta ledet och tala om tro, jag är hellre i bakgrunden och fixar. Det finns en vila i det.

LARS JOHNSSON är född 1946 och växte upp i Oskarshamn som enda barn till Allan och Greta. Båda föräldrarna arbetade, mamma i Systembolagsbutik, pappa på Jungnerverken som tillverkade batterier. Lars klarade sig fint på egen hand och spenderade ganska mycket tid med sina kusiner och andra kompisar i kvarteret.

– Hemifrån fick jag med mig att det ska vara ordning och reda. Saker ska skötas ordentligt.

Pappa Allan var kassör i scouterna och Lars blev tidigt en "Vargunge". Där fick han med sig ideal som pålitlighet, hjälpsamhet och ansvarstagande.

Som riktigt liten gick Lars också i söndagskola – men den satte inga djupa spår. Familjen var varken mer eller

mindre kyrkliga än andra, utan gick traditionsenligt på adventsgudstjänst och julotta.

– Det blev inte så många söndagar i kyrkan. Pappa och jag sålde biljetter till fotbollsmatcher, och det var matchstart 13.30.

I skolan var matematik Lars favoritämne, ”Siffror har jag alltid gillat!” Efter lumpen på skånska dragonregementet bar det av till Uppsala för att studera mer matematik – och leva studentliv.

– Vi hade alldeles för roligt!

Det var också där han träffade kärleken, Karin från Södertälje.

De gifte sig 1970 och bosatte sig i Mölnbo söder om Södertälje, -72 och -74 föddes Stefan och Helena.

Lars började utveckla och implementera logistiksystem för Kooperativa förbundet, KF.

– Vi försökte använda datasystem för bättre effektivitet, men var ju väldigt tidigt ute med detta. Datorer var inte särskilt utvecklade på 1970-talet. Så folk ute på lagren tyckte det där var dumheter. Då fick man sina snytingar!

OM MAN hade kunnat förutsäga livet så giv väl det där KF-jobbet en indikation på vad som skulle återkomma senare i livet för Lars, men då inom Svenska kyrkan: utveckling; beslut; snytingar; förhandlingar; nya beslut; implementering. Och så fortsatt utveckling.

Men man kan inte förutsäga händelser i livet. Som att Karin en dag när hon tog bilen för att göra ett ärende i stan skulle krocka med en långtradare. Att hon skulle tas ifrån Lars och barnen redan 1977.

– Det gick inte att hantera. Jag kunde det inte ... Och kan det väl fortfarande inte.

Det har gått 45 år. Ändå är det påtagligt svårt för Lars att tala om det känslomässiga, om den svåra förlusten. Metoden att lägga locket på är tveksam, det påtalar han själv.

– Det gör fortfarande ont. Under åren har det påverkat mig ibland, mitt humör och måendet.

Lars var hemma i två veckor för att försöka ställa om. Räddningen i katastrofen blev grannarna, missionsförbundarna Curt och Märta Karlsson och deras barn. De fanns där för Lars, Stefan och Helena när kaoset rasade som värst. De öppnade sitt hem.

”Jag har **alltid trott** på kyrkans **budskap**”

– De gjorde allt! De var fantastiska.

I hans egen församling

fann han inte den kärleksfulla relationen som grannarna kunde erbjuda. Vägen in i Svenska kyrkans kom istället genom politiken i början av 1980. Lars var engagerad i s-föreningen när det blev en plats ledig i kyrkorådet.

– Någon sa: ”Ska inte du ta den?” och jag tyckte det lät intressant. Jag har alltid trott på kyrkans budskap.

På den vägen har det fortsatt.

MITT I sorgen uppslukades Lars av arbetet. Han hade börjat på utvecklingsföretaget Ellemtel, ett samarbete mellan LM Ericsson och Televerket. Företaget fokuserade på innovation och utveckling av AXE-växelsystem, det nordiska datanätet och nya telefoner. Vid starten 1970 var man tio personer, men expansionen gick snabbt och 1976 var antalet anställda 600 personer.

– Det var en framgångssaga! säger Lars, som hade anställningsnummer 285.

Allt andades framtidsoptimism. Såväl lokaler som den särskilda Ellemtel-andan – en företagskultur som karaktäriserades av att blanda jobb och fest, kamratskap, resor världen över och tydliga resultatmål.

– Vi hade helt fantastiska fester, bland annat i Globen, där det byggdes en radiobilbana och alla anställdas familjer kunde vara med.

Det var ett stycke svensk industrihistoria som Lars fick vara del av, och fortfarande är genom kollegor som finns kvar i hans liv... I en omorganisation 2004 fick Lars dock ett erbjudande ”som inte gick att säga nej till”. Avgå med lön och pension, vilket gjorde det möjligt att starta eget och fortsätta som konsult.

Goda förutsättningar på alla sätt. Samtidigt kände sig Lars ganska nedslagen. Han var 58 år och visste inte riktigt vad han skulle ta sig för.

– Det var en märklig känsla att kunna gå ner på stan mitt på dagen. Inte ha något riktigt att göra.

Lantstället på Tofsö, utanför Trosa fick nytt kakel och klinkers, nya furugolv, nytt kök. Men även de kyrkliga förtroendeuppdragen fick mer tid. Lars har suttit i Kyrkomötet, kyrkans högsta beslutande organ, sedan 1992 och i stiftsstyrelsen har han suttit sedan 1989 – det vill säga så länge som den funnits.

– Stiftsstyrelsen är nästan det roligaste. Där h

”Jazzen har tagit över”

NAMN: Lars Allan Johnsson.

ÅLDER: 76 år.

BOR I: Lägenhet i Södertälje, fritidshus på Tofsö i Trosa kommun.

HAR JOBBAT: På Ellemtel, en del av Ericsson-koncernen som konsult.

FÖRENINGAR: Kulturhistoriska föreningen Ejder, Svenska järnvägsklubben och jazzklubbar i Vallentuna och i Eskilstuna.

LÄSER: Handlingar. Deckare, gärna faktaför djupning och biografier.

MUSIK: Tidigare till exempel Peter Lemarc men sedan tio år har jazzen helt tagit över.

JAZZIGT. Musiken

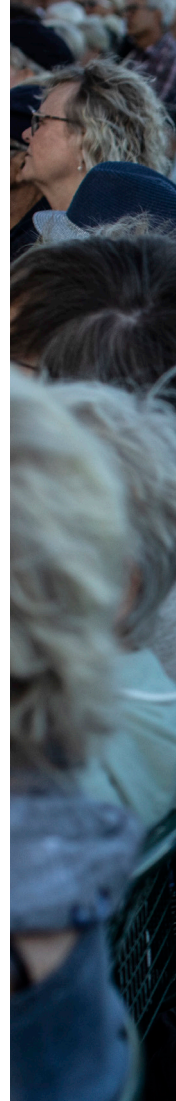
man stor nytta av att ha en helhetsbild av besluten.

En snabb googling på Lars Johnsson visar att han är ”verklig huvudman” eller företrädare för 71 bolag, bland annat Svenska kyrkan i Utlandet, Skut, Svenska kyrkans Förvaltnings AB, Trossamfundet Svenska kyrkan och en lång rad donationsstiftelser. Han sitter i Kyrkostyrelsens AU och är en av dem som skriver om Kyrkoordningen. Men ordet ”maktperson” får inte riktigt fäste på honom, går inte ihop med utstrålningen av lågmäld slitvarg med vänliga ögon.

– Vaddå makt? Jag har lett utredningar som jag har försökt hålla ihop så att vi kommit fram till ett enat beslut. Jag är lite stolt över att det inte i någon utredning blivit några reservationer vid besluten. Vi har inte hamnat i lägen där vi inte kunnat prata med varandra.

– Det blir inte alltid som jag vill, men så långt det går att komma.

Folk blir arga ibland, ringer eller mejlar.





svängar. Det är något med improvisationen i jazz som tilltalar Lars Johnsson. Kärleken till jazzen har även gett ett nytt sammanhang och gemenskap.

En del förändringar inom kyrkan har mött starkt motstånd. Lars träffade till exempel 100 upprörda kyrkogårdschefer i ett möte om att kyrkoherdarna skulle bli chef för begravningsverksamheten.

– Det var ett impopulärt förslag och en anspänning att vara ute och prata om.

– Det var inte heller så roligt att åka till Luleå stift efter att glesbygdsbidraget försvann, vilket betydde 60 miljoner för dem. Jag var i Skellefteå och mötte kritiken, men jag var inte ensam. **Man ska alltid vara flera**, då hör man argumenten bättre och man lär sig saker varje gång.

– Men jag åker inte ut och pratar om sådant jag inte själv tror på, om jag till exempel reserverat mig mot ett beslut.

Lars verkar lika engagerad och ansvarsfull oavsett sammanhang. Det är viktigt att komma förberedd även till mötet i bostadsrättsföreningen, där Lars är kassör.

Hur mycket tid lägger du per vecka på att läsa handlingar?

– För mycket.

Inte många lägger lika mycket tid, något Lars skulle önska. Han vill gärna ha mothugg i samtalen, mest för att få vässa sina egna argument.

– Vi läser med olika ögon. Det är bra med olika perspektiv.

BÅDE KYRKAN och samhället är i ständig förändring. Flera nya, stora hotell är på gång i Södertälje. Vi går längs vattnet och tittar på fastigheten där restaurang Caesars låg tidigare. Den ska rivas för att ge plats åt hotell.

Vid kanalen ligger också Stockholms stadsmision, populär second hand-butik. Södertälje pastorats klassiska butik Gåvorna ska däremot läggas ner efter beslut i kyrkorådet. Det är en epok som går i graven.

– Vi diskuterade samarbete med Stadsmissionen, men de ville inte. Men även om vi stänger butiken så kommer Gåvorna fortsätta att vara en samlingsplats för dem som behöver det.

Samlingsplatser behövs, gemenskaper behövs. Självt har Lars hittat en gemenskap bland jazzälskare och går ibland på event på Oktoberteatern i Södertälje. Den gamla lokalen med lätt bedagade entréskylten ligger också precis vid kanalen.

Lars var tidigt ute med att köpa konsertbiljett till trumpetaren Peter Asplund på Stockholms jazzfestival i oktober. Det ser han fram emot. Han går gärna på konserter på Fasching eller Konserthuset och på jazzklubben Jano, Jazz i Nordost, i Vallentuna har han blivit en välkänd besökare.

– Det finns ett gäng som gärna åker runt och lyssnar på samma konserter, så vi har ju blivit kompisar.

Det är något med friheten i jazzen som han gillar. Improvisationerna i små band, men också stora, samspelade orkestrar.

– Just nu är jag lite barnsligt förtjust i tyska storband.

Han njuter av musiken på samma sätt som av en promenad i skogen. Så har det varit se-





BROBYGGGARE. Som kyrklig ledare är Lars Johnsson mån om att förhandla och få breda överenskomelser. "Det blir inte alltid som jag vill men så långt det går att komma, säger han".

dan länge, men den nivå som musikintresset är på nu har det varit sedan 2010.

– Ja, om man lever ensam så ska man väl hitta på något, säger han och ler lite.

Det låter inte som om det är särskilt synd om honom. Mer ett faktum. Han har både vänner och familj.

Men det finns tomrum som aldrig går att fylla riktigt. Lars har upplevt ännu en smärtsam förlust. Dottern Helena blev sjuk i vuxen ålder. En immunbristsjukdom som yttrade sig liknande leukemi. Under flera år sökte läkarna efter sätt att bota, men Helena gick bort 2004. Nu ligger hon begravd på kyrkogården på Aspö, ön utanför Strängnäs där hon bodde med sin man Per.

MÅNGA SOM går igenom svårigheter beskriver att Gud är nära och att det hjälper. Men Lars säger att hans gudsbild och synen på bön fick sig en törn.

– Om det påverkade min tro på något sätt så var det mest att den försvagades.

Ändå har händelsen inte påverkat Lars syn på kyrkans uppdrag, att vara en del i

att bygga det goda samhället. Det har inte heller minskat hans gudstjänstfrände.

– Det ligger i sakens natur att jag går i gudstjänst, kopplat till mitt uppdrag. Men det är klart att det också fyller ett annat behov.

Kanske är det just i detta konstaterande som svaret om kyrkans framtid ligger. Trots att Lars och många med honom oroar sig över utvecklingen mot minoritetskyrka kommer människor fortsätta att söka sig till kyrkan – för att den fyller ett behov. Så även en hårt arbetande styrelseledamot får lägga undan handlingarna och öva sig i tillit.

Sonen Stefan och hans familj står Lars nära. Han är lite stolt och glad över att äldsta barnbarnet Pontus är ung ledare i domkyrkoförsamlingen i Strängnäs.

– Jag skulle nog kunna vara en större del av deras vardagsliv, säger han.

– Men man ska inte flytta efter sina barn.

Flera gånger har Lars upplevt hur skört livet är. Som i mellandagarna för fyra år sedan då han fick en hjärnblödning. Sonen Stefan skjutsade honom till akuten. På ny-

årsafton blev det en operation. Lars klarade sig utan några bestående men – förutom ett ärr uppe på huvudet, en pytteliten öppning.

– Så nu har jag hål i huvudet, säger han med ett skratt.

Det går att skratta nu, men det har gjort Lars mera ödmjuk inför livet.

– När läkaren ringde uppföljande samtal och frågade om jag klarar att klä på mig själv, då fattade jag hur illa det kunde ha gått!

Han låg på Karolinska tre dagar, vilade ytterligare några dagar men den 11-12 januari deltog Lars i ett sammanträde om domkyrkobergets framtid.

Är han galen? Ja, kanske lite.

Eller så kan man säga passionerad, driven och engagerad.

– Så länge jag är efterfrågad är det roligt att vara med.

Siffror och fakta lockar fortfarande. Han trivs med att vara den i styrelserummet som kan delge övriga en helhetsbild.

Bidra till att det blir ordning och reda.

Försök att förstå Ryssland

Rysk kultur i tusen år

Per-Arne Bodin

(Norma, 2022)

Sedan Ryssland anföll Ukraina har styret i Ryssland ytterligare begränsat folkets friheter. Informationen om vad som händer i landet är begränsad och tillrättalagd. Det är svårt att förstå vad som ligger bakom Rysslands anfall på sitt grannland, men den dag Rysslands krig mot Ukraina tar slut behöver vi kunskap om båda länderna. Ännu ser vi inte slutet, men kriget kan inte vara för evigt. Den som vill försöka förstå Ryssland gör klokt i att leta i bra källor. En sådan är "Rysk kultur i tusen år".

Boken gläntar på dörren till den idévärld som är Rysslands. Författaren Per-Arne Bodin är professor emeritus i slaviska språk och hedersdoktor i teologi.



Han har länge kunskapsbildat kring rysk kultur och ortodox teologi. Bokens fristående kapitel kan plockas som separata bitar ur en godis-påse. Enskildas andlighet och kyrkans relation till makten är återkommande teman i boken. I den ryska konstitutionen nämns tron på Gud som ett arv från förfäderna. Troende har genom åren förtryckts av både tsarer och sovjetmakten, och kyrkan har både varit i opposition mot makten och lierad med den.

Ryssland är en stormakt, skriver Bodin. Inte så att landet går före när det gäller demokrati, miljöarbete eller jämlikhet, men i litteratur och kultur är Ryssland en världsmakt genom sin intellektuella och andliga kraft.

HELENA INGHAMMAR

Teologi för unga som uppmanar till eget tänkande

Undrar om Gud – en bok för nyfikna

Joseph Sverker

(Libris, 2022)

"Undrar om Gud" baseras på verkliga frågor som barn ställt till Joseph under åren han varit lägerledare. Vem skapade Gud? Hur kan man höra Gud? Vem satte ihop Bibeln? Varför fick inte dinosaurierna följa med på Noas ark?

Joseph tar frågorna på allvar, hans svar går på djupet, de är omfattande och komplexa. Han beskriver hur kristna tror och tänker olika, går in i frågor och bibeltexter som kan vara knepiga men gör det på ett både lättfattligt och inbjudande sätt.

Joseph Sverker beskriver "Undrar om Gud" mer som en tankarbok än en svarsbok och uppmanar läsaren att tänka och samtala vidare med andra – Vad tänker de om Bibeln? Vad tror de om mirakel? Det visar tilltro till att läsaren och Gud på något



sätt kommunicerar även utanför boken.

Boken är omväxlande skriven där berättelser, faktarutor och bibelord smidigt vävs ihop för att skapa en miljö kring det man läser. Den vänder sig till unga i åldern 10–15 år men fungerar också bra för unga vuxna, som jag själv, eller varför inte för den som är äldre som också vill veta mer. Läs den!

BALTSAR ANTONSON

Humor och kunskap om att inreda klokt för unga

Yta och djup. Att inreda kyrkan för ungdomar.

Karl-Johan Eklund

(Argument, 2022)

Nej, var inte rädda. Det här är inte en bok om att bygga om våra kyrkor till fritidsgårdar. "Kyrkan" här i rubriken är i det vidare begreppet. Fokus ligger på den lokal där ungdomar möts, hur den ska fungera på bästa sätt för målgruppen och tillsammans med församlingens övriga verksamhet.

"Jag vill skapa...en trygg plats som kan bli ungdomars vardagsrum, en plats som bjuder in till såväl gudsmöten som möten med nya och gamla vänner". Första hälften av boken är en sorts programförklaring – varför gör vi det här? Andra hälften är fullmatad med tips, checklistor och konkreta verktyg och idéer. Klokt, tydligt och matnyttigt.

Det här är dessutom en väldigt trevlig bok att läsa. Karl-Johan skriver personligt och nära, att han själv beskriver att han har "svart bälte i dyslexi" märks inte i det flödiga och medryckande berättandet. Här ryms både humor och kunskap.

Det här är absolut en bok jag kommer att sätta i händerna på vår nya församlingspedagog för ungdomsarbetet – och även ge till vår församlingsherde!



AGNETA LARSSON

Spännande relationer i kriminalare

Döden vid Vättern

Torgny Wirén och Torbjörn Åhgren

(Libris, 2022)

Boken av barndomskompisarna: polis och kriminalkommissarien Torbjörn (Göteborg) och skol- och ungdomsprästen Torgny (Jönköping) kom i somras som pocket, och Portalen slog till.

Det är ju ändå roligt med en kriminalbok som innehåller flera präster (en är ju dessutom huvudperson), kvällsandakter, predikovånda och diakoni... alltihop utspelar sig dessutom i Jönköpings-trakten, där jag gått på högskola, så det finns igenkänning på många plan.

Jag tycker att det är relationerna och människornas tankar och funderingar som är den stora behållningen av boken, inte den egentliga kriminalstoryn. Efter de 50 första sidorna tänkte jag faktiskt inte fortsätta läsa. Boken är välskriven men något skavde i läsningen. Antingen vande jag mig eller blev det bättre? Jag läste färdigt såklart.

Personerna är mer intressanta än upplösningen, men läs så får vi se vad du tycker.



PIA ANDERSSON

En "fylla-i-bok" för tweens

"Sånt som rör sig i huvudet"

(Argument, 2022) är ett häfte som låter ungdomen fylla i sina tankar om bland annat sociala medier, känslor, familjen, kroppen och drömmar om framtiden. Ett sätt att prata om

livet. Svaren kan vara utgångspunkt för samtal, eller behållas privat för den som skrivit ner dem.

Boken riktar sig till 9–12 åringar men passar såklart fler.



Stiftet runt

Var med i adventskalender

Hovsta pastorat söker ditt bidrag till en digital adventskalender. Temat är julen och man kan skicka in exempelvis uppträdanden med sång, dikter, bibelverser, animationer eller något helt annat. Senast 6/11 behöver filmen vara inskickad och den får vara max 1 minut lång. www.svenskakyrkan.se/hovsta/adventskalenderdelta



Spa för själen

Välkommen till en dag av stillhet och tystnad där du kan ta dig tid till egen eftertanke och omtanke. I Adolfsbergs kyrka, **Adolfsbergs församling (Örebro)**, 22/10 kl. 9–15.30. 150 kr och anmälan krävs.

Drop-in-dop

Knista församling ordnar drop-in-dop i Kvistbro kyrka, söndag 2/10 kl. 13.00–16.00. Det finns ingen åldersgräns för att bli med i Guds stora dopfamilj.

Jag åldras, alltså lever jag

Studiecirkel under oktober och november i **Askersunds pastorat**. Med utgångspunkt i materialet "Seniorsamtal" möts vi sju gånger och reflekterar tillsammans om att bli äldre och om hur synen på åldrandet påverkar oss under olika teman. Onsdagar kl. 13.30–15.00 i Norra flygeln, vid Klockarbacken i Askersund.

Musik

Konsert med Askerskören, Chorus Emeritus, Ninni Bautista och Jonas Alatalo kan du lyssna till i **Asker-Lännäs församling** den 22/10 kl. 18. Kom till Askers kyrka.

Hantverk i Hallsberg

Det är hantverksdag i **Hallsbergs församling** den 29/10 kl. 10.00–15.00. Dessutom bjuds det på soppa, smörgås och kaffe. Välkommen till församlingsgården!

Paulus – omstridd och älskad

Studiegrupp torsdagar kl. 19–20. (start 6/10) Bibelföreläsning om olika Paulustexter utifrån dagens tema. Därefter samtal kring de tankar som texten väcker. **Olaus Petri församling (Örebro)** anordnar. Mässa innan kl. 18 för den som vill.

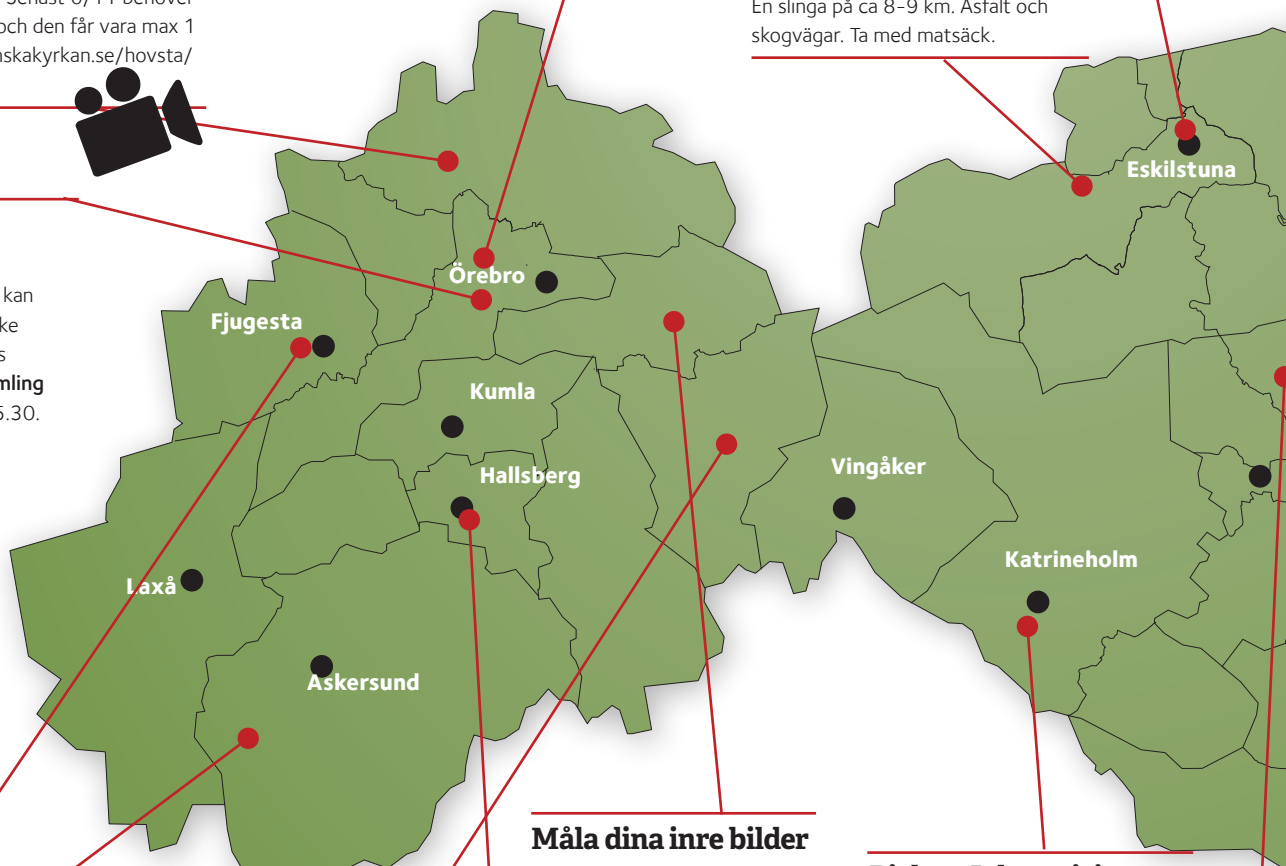
"Himmelriket"



Träffar som vänder sig till HBTQI-personer med vänner och familj i alla åldrar. Prata om tro och liv och möts i gemenskap, normbrytande, könsöverskridande och från olika nationaliteter. kl. 18–20 den 19/10, 16/11 och 14/12. Vi börjar i Fors kyrka **Tunafors församling (Eskilstuna)** med mässa.

Pilgrimsvandra

Vandra med **S:t Ansgars församling (Eskilstuna)** tisdag 18/10 kl. 9.30–13. Samling vid Ansgarskyrkan, Fröslunda. En slinga på ca 8–9 km. Asfalt och skogsvägar. Ta med matsäck.



Måla dina inre bilder

I **Kvismare församling** får du chans att öva din kreativitet och samtidigt reflektera över ditt liv och din tro. Inga förkunskaper behövs, det viktiga är vad bilderna står för i ditt liv. Nya grupper börjar kontinuerligt.



Biskop Johan visiterar

Biskopen är på visit i **Katrineholms-bygdens församling** 28–29/9. Söndagen den 23/10 kommer han åter och berättar om det han upplevt under biskopsvisitationen och kanske ger några tips för församlingens utveckling framöver.

En halvdag att hämta kraft

Hämta kraft, reflektera och fördjupa dig. Lördagarna 1/10 och 26/11 kl. 10–13 är du välkommen till Lilla Malma kyrka, **Dunker-Lilla Malma församling**. Du kan delta i meditation, stilla rörelseträning, skapande verksamhet, lyssna på musik, samtala med präst eller bara vara. Frukost, lunch. Anmälan krävs, kostnad 100 kr.

"The armed man"

Konsert med kyrkokören Pax Mariae och dirigent Susanna Sandden den 23 oktober kl. 18 i Mariefreds kyrka. Fri entré, kollekt tas upp till musikverksamheten i **Mariefreds församling**.

Kvällsretreat i domkyrkan

Avsluta arbetsveckan och inled helgen med en retreat i **Strängnäs domkyrka**. Under kvällarna finns möjlighet att delta i meditation och gudstjänst, lyssna till musik, läsa, vila och på olika sätt ta in kyrkorummet. Två datum finns att välja på; fredag den 21/10 och fredag 25/11, kl 18-21. Anmälan behövs till **Strängnäs domkyrkoförsamling** med Aspö.

Musik och smörgås

Lyssna på musik och ät en enkel lunch för ca 50 kr i **Södertälje pastorat**. Fredagen den 7/10 kl. 12:00 i S:ta Ragnhilds kyrka, Olof Oscarson & Jonna Ypyä. 14/10 spelar Rune Andersson.

Tidning till final

Kyrkbladet som görs av Linnéa Malmberg Järna-Vårdinge pastorat har gått till final och kan vinna Pubicingpriset 2022 i kategorin "Medborgartidning". Grattis så här långt!

Frukost tillsammans

Tre fredagar i månaden är det familjefrukost i **Oxelösunds församling** (församlingshemmet) kl. 9-11.30. Äta, samtala, leka och sjunga!

Stillhet

En dags retreat i stillhet o tystnad den 15/10 med **Stigtomta-Vrena församling**. Start kl. 9.30 i Bärbogården och avslutas 17.30. Anmälan krävs.

Följ med och *be*

"Evige Gud, all kunskaps källa, väl-signa våra nyvalda ledare. Gör så att deras samtal, debatter och beslut på alla sätt främjar vårt lands välgång, löser konflikter och problem och skapar ett rättvisare och mer enat samhälle."

Bönboken tradition och liv

Varje vecka ber vi i Strängnäs stift för ett kontrakt och för dess kontraktsprost, samt för församlingarna i kontraktet. Vi ber också för våra systerkyrkor i de länder som ingår i Borgågemenskapen och våra vänstift. Se vecka och kontrakt nedan.

VECKA 39 + VECKA 47

Södra Närke kontrakt, kontraktsprost Gunlög Axelsson Öhlund. Askersund-Hammar, Ramundeboda, Skagershult, Finnerödja-Tived, Viby, Sköl-lersta, Lerbäck, Snavlunda, Hallsberg, Kumla, Hardemo, Ekeby, Asker-Lännäs och Kvismare.

VECKA 40 + VECKA 48

Nynäs kontrakt, kontraktsprost Peter Mourath. Grödinge, Sorunda, Ösmo-Torö, Nynäshamn och Salem.

VECKA 41 + VECKA 49

Domprosteriets kontrakt, kontraktsprost Christofer Lundgren. Strängnäs domkyrkoförsamling med Aspö, Mariefred, Vårfruberga-Härad, Stallarholmen, Åker-Länna, Daga och Frustuna.

VECKA 42 + VECKA 50

Oppunda och Villåttinge kontrakt, kontraktsprost Thore Rosenberg. Katrineholmsbygden, Björkvik, Västra Vingåker, Österåker, Flen, Helges-ta-Hyltinge, Dunker-Lilla Malma, Mellösa och Bettna.

VECKA 43+ VECKA 51

Nyköpings kontrakt, kontraktsprost Ylva Evensen. Kiladalen, Nyköping, Oxelösund, Stigtomta-Vrena, Tunaberg, Rönö och Tystbergabygden.



Stigtomta kyrka

VECKA 44 + VECKA 52

Södertälje kontrakt, kontraktsprost Åsa Lindgren. Enhörna, Hölö-Mörkö, Södertälje, Östertälje, Turinge-Taxinge, Överjärna, Ytterjärna, Vårdinge och Trosa.

VECKA 45 + VECKA 1

Rekarne kontrakt, kontraktsprost Pernilla Parenmalm. S:t Johannes, S:t Ansgar, Tunafor, Västra Rekarne, Torshälla, Hällby med Tumbo och Råby-Rekarne, Husby-Rekarne, Näshulta, Kafjärden och Stenkvist-Ärle.

VECKA 46 + VECKA 2

Norra Närke kontrakt, vik kontraktsprost Louise Linder. Adolfsberg, Almby, Edsberg, Långbro, Mikael, Mosjö-Täby, Örebro Nikolai, Örebro Olaus Petri, Knista, Axberg, Glanshammar och Tysslinge.

Tema

Beredskap

Svenska kyrkan är en del av Sveriges totalförsvaret och har en viktig roll i kris och höjd beredskap.

Vad innebär det i skarpt läge, om vi drabbas av en samhällskris?

Hur är vi kyrka vid fronten, och är det kristligt att preppa?

Hur kan tron bli till vår hjälp?

Att leva med kyrkoårets texter rustar oss för det oväntade.

Fördjupningstext av
Helena Inghammar på sidan 20

Kyrkan är en

Svenska kyrkan är inne i ett intensivt beredskapsarbete. Vi ska klara av att vara kyrka även i händelse av elavbrott, hacker-attacker, extremväder, allvarliga olyckor – eller krig.

” Nya utmaningar kräver också ny **beredskap**



Maria Holmgren

– Svenska kyrkan ska så långt som möjligt kunna fullgöra det grundläggande uppdraget att fira gudstjänst, bedriva undervisning, diakoni och mission även under extrema förhållanden, säger stiftsdiakon Maria Holmgren.

Hon är tillsammans med stiftsjuristen Fredrik Selander Strängnäs stifts kris- och beredskapshandläggare som tillsammans med stiftets beredskapsgrupp ska samordna och stötta församlingarna i beredskapsarbetet.

– Regeringen fattade beslut om att återuppta och stärka totalförsvaret redan 2015. Sedan tog Kyrkostyrelsen beslut om att stärka Svenska kyrkans förmåga i händelse av höjd beredskap 2021, så vårt beredskaps-höjande arbete låg redan i planeringen, men på grund av kriget i Ukraina så påskyndas arbetet. I stället för att vara klara 2025 ska vi vara klara 2023, berättar Maria Holmgren.

Svenska kyrkan är idag en självklar resurs vid större olyckor och kriser men nya utmaningar kräver också ny beredskap. I framtiden måste vi också kunna hantera konsekvenser av klimatförändringar med extremväder och storskaliga olyckor. En katastrof på andra sidan jorden kan även få konsekvenser lokalt här hemma. I händelse av kris och höjd beredskap måste Svenska kyrkan, enligt Kyrkoordning, också säkerställa att begravningsverksamheten fungerar och kulturarvet skyddas.

– I första hand handlar det om att se över aktuella beredskapsplaner där det framgår vem som ska göra vad vid en kris. Man ska se till att ha aktuella kontaktlistor – gärna utskrivna på papper i händelse av att elen försvinner – och delta i lokal samverkan. Det handlar om att kartlägga vilka resurser och behov man själv har men också höra hur andra gör och tänker och hur vi kan komplettera varandra, säger Maria Holmgren.

Prostarna har, på uppdrag av biskopen, en samordnande roll i respektive kontrakt. De har tillsammans med kyrkoherdar under våren deltagit i digitalt möte med bland annat fältprost Jenny Ahlén vid Försvarsmakten.

Arbetet med att säkra personalresurser i form av krigsplacering (se faktaruta) har även påbörjats under året.

Bra att veta

STRÄNGNÄS stift har en arbetsgrupp för beredskapsfrågor. I gruppen ingår Maria Holmgren, Fredrik Selander, Louise Linder, Dag Forssblad, Marlene W Antonson och Emilia Bergius.

Du kan kontakta gruppen genom funktionsbrevlådan: beredskap@svenskakyrkan.se

självklar resurs vid kris



HOPP, TRÖST OCH GEMENSKAP. Kyrkan och församlingen är en viktig plats när vi drabbas av kriser, personliga eller samhälleliga.

FOTO: MAGNUS ARONSON

Tillsammans med bland andra Försvarsmakten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap växer beredskapsarbetet fram.

– Just nu är vi inne i ett intensivt arbete där vi lär oss av varandra och genom att öva tillsammans. Och efterhand som situationer uppstår kommer nya frågor. Just nu diskuteras exempelvis hur energikrisen påverkar församlingarna, den får konsekvenser för både byggnader och människor, säger Maria Holmgren.

MARLENE W ANTONSON

Många aktörer hjälper varandra

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) och Försvarsmakten har uppdraget att gemensamt stödja aktörerna i det nya beredskapssystemet och att säkerställa gemensam totalförsvarsplanering.

Strängnäs stift ingår i nationella nätverk inom Svenska kyrkan för bland andra beredskapsfrågor och begravningsfrågor. Från och med 1 oktober ingår Strängnäs stift i mellersta civilområdet, en ny geografisk indelning i Sverige för krisberedskap och civilt försvar. Mellersta civilområdet omfattar länsstyrelserna i Uppsala, Södermanland, Västmanland, Värmland, Örebro, Dalarna och Gävleborg, under ledning av länsstyrelsen i Örebro.

Vägledning för krigsplacering

Arbetet med krigsplacering påbörjades under 2022. Arbetsgivare behöver veta vilka personalresurser man har i händelse av höjd beredskap och krig, om någon har uppdrag inom försvaret eller totalförsvaret och inte kan göra ordinarie arbetsuppgifter.

Krigsplacering sker genom samtal med medarbetare och genom att göra en disponibilitetskontroll hos Plikt- och prövningsverket. Krigsplacering handlar om att säkra verksamhet och att anställda vet vart de ska infinna sig i händelse av krig och vilket uppdrag man ska utföra.



Fördjupa dig på webbplatser

- Om krishantering, beredskapsplaner, vägledning för krigsplacering på intranätet: internwww.svenskakyrkan.se/Krishantering
- Pressmeddelande från regeringen: Om stärkt beredskap och ny myndighetsstruktur www.regeringen.se/pressmeddelanden/2022/05/starkt-beredskap-for-kris-och-krig
- Om krisberedskap och civilt försvar: Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) www.msb.se/sv/amnesomraden/krisberedskap--civilt-forsvar/

Prepping även för andra

Prästen Jonas Ahlfor von Beetzen är väl rustad om krisen kommer.

Det var efter det som kom att kallas för "den Ryska påsken" 2013 som Jonas Ahlfor von Beetzen, präst i Sörbykyrkan i Örebro, fick upp ögonen för Sveriges låga beredskap. När Ryssland genomförde en militärflygövning mot Sverige hade vi inte ett enda plan redo att försvara oss om det varit skarpt läge.

– Då förstod jag att det var riktigt illa, men också att jag inte kan påverka något på den nivån. Så jag började fundera över vad jag faktiskt kan påverka, säger Jonas Ahlfor von Beetzen.

Han började läsa på om beredskapsfrågor och rusta sin familj och sitt hem för att klara sig i upp till två veckor utan el, värme och vatten. Han utbildade sig till instruktör inom Civilförsvarsförbundet och började hålla kurser om beredskap i och utanför församlingen.

– Jag frågade mig själv: Vad kan kyrkan göra om kriget eller krisen kommer?

Svaret blev: en hel del! Församlingen ordnade en temamånad kallad "Kris med Kristus". Tre söndagar med olika fokus; andlig kris, psykologisk/emotionell kris, och samhällskris.

– De första två är kyrkan bra på och van att jobba med men det var tydligt att många ville

lära sig mer om den tredje söndagens tema.

Men Jonas har också stött på motstånd bland kristna som tycker att beredskap är en egoistisk handling. Att tänka på sin egen överlevnad kan kännas själviskt.

”Nyckeln är att upprätta kontakter innan krisen kommer.

– Jag menar att ett av skälen att man först ska ordna sin egen hemberedskap är för att sedan kunna vara beredd att hjälpa andra. Det är inte "varje man för sig själv" och

"ensam är stark". När vi tillför det dubbla kärleksbudskapet och den gyllene regeln på "traditionellt" beredskapstänk blir det tydligt att kyrkan är en kraft att räkna med i kris.

Jonas vill uppmuntra församlingar att fundera över hur de kan fortsätta sin verksamhet i händelse av kris. Hur ska anställda och kärnaktiva ideella kunna ta sig till kyrkan? Kommer det komma mer människor än vanligt till kyrkan? Hur kan saker i församlingshemmet och kyrkan användas? Man kanske inte ska börja med att elda upp kyrkbänkar, men hur kan lokalerna hållas uppvärmda utan el? Vad gör vi om det inte finns vatten i kranen? Det är bra att vara kreativ i sin beredskap.

– Nu när Svenska kyrkan inlett arbetet med

att krigsplacera personal bör vi också på något sätt ge stöd till en grundberedskap hemma så att de kan tjänstgöra om så krävs.

För att bli en krisstark arbetsplats behöver personalen också ha ett hum om varandras arbetsuppgifter för att kunna täcka upp för varandra menar Jonas. Om någon behöver avsätta tid för att ingå i krisledningsgruppen, eller när någon behöver vila. Kanske kan en vaktmästare lyssna på och möta människor? Vem kan ta vaktmästarens uppgifter? Har vi anställda, förtroendevalda, ideella som kan ta ett ledaransvar som de inte har i vanliga fall?

– Det bästa är om alla gör vad de är bra på. Vi är väldigt bra på hopp och riter så att människor kan få uttrycka sina känslor. Kyrkan är bra på att ha öppna dörrar för okända människor och vi har bra lokaler. Vi är en samhällsinstitution som människor litat på och räknar med i kris.

Men Jonas lyfter också samverkan. Kanske kan till exempel scouterna eller Röda Korset komma till kyrkan, vara på församlingens mark och bidra med det de kan. Laga mat över öppen eld till många eller ta hand om lättare skador.

– Nyckeln är att upprätta dessa kontakter innan krisen kommer. Ring till din lokala scoutförening och diskutera ett eventuellt samarbete i händelse av kris, så är det enklare att starta upp när det väl behövs.

ELIN HENNINGSSON



BOKEN Prepperprästens beredskapsbok (Libris förlag, 2022) börjar med den egna beredskapen och avslutar med hur man kan organisera sig i församlingen eller gruppen. *Prepperprästen* kan du hitta på Instagram och Facebook. Det blir fler beredskapskurser med Jonas Ahlfor von Beetzen, även på webben via Civilförsvarsförbundets hemsida.

Tre – i en akut situation

TRE-REGLN – en minnesregel om hur länge du klarar dig i en akut situation.

- 3 sekunder utan hopp.
- 3 minuter utan luft eller med en större blödning.
- 3 timmar utan värme.
- 3 dagar utan vatten.
- 3 veckor utan mat.
- 3 månader utan närande mat och mediciner.

VÅRA fem grundläggande behov; information, dryck, mat, värme och sömn.

Därefter finns ytterligare tre behov som blir allt viktigare ju längre en kris pågår. Dessa tre är hälsa, belysning och organisation.



SOLIDARITET. För prästen Jonas Ahlborn von Beetzen är prepping inte främst att tänka på sig själv, utan ett sätt att säkerställa att han kan hjälpa andra om det behövs.

FOTO: RICHARD L ERIKSSON

Även ett stycke tyg kan berätta om livet

Svenska kyrkan har ett särskilt statligt uppdrag att skydda kyrkliga kulturminnen. Vid katastrofer och krig ska föremål i kyrkan flyttas för att räddas

– Kulturarvet är en viktig del av vad det är att vara människa, säger stiftsantikvarie Maria Lantto.



Maria Lantto

MARIA LANTTOS och kollegan Dag Forssblads huvudsakliga uppgift är att besöka församlingar och bistå med kunskap och råd i frågor om kyrkobyggnader och inventarier och kulturvärden på begravningsplatser. Men också om beredskap för stöld, skadegörelse eller krig.

– Kyrkans kulturarv har ett unikt starkt skydd. Det kyrkliga kulturarvet är, fastän det ägs och förvaltas av Svenska kyrkans församlingar och pastorat, att betrakta som hela Sveriges kulturarv, säger Maria.

– Kulturarvet ger en gemensam förståelse av vilka vi är och vad det är att vara människa. Man brukar till och med säga att: ”att rädda liv är att rädda en människa, att rädda kulturarvet är att rädda mänskligheten”.

Till kulturarvet räknas alla lämningar och spår från människor som levt före oss. Det man kanske först och främst tänker på är kyrkor och inventarier, men även gravomgångar som växter och häckar räknas till det materiella kulturarvet. Till det kommer det immateriella kulturarvet; riter, traditioner, de kristna berättelserna, språket och musiken samt hantverksskunskapen.

DET ÄR i högsta grad levande materia menar Maria Lantto. Berättelser som församlingen har att föra vi-



Dag Forssblad



BEVARA. Det materiella rymmer det immateriella, även föremål och människors historia.

dare. Det är dels den kristna globala berättelsen. Men också den lokala berättelsen; vilka var människorna här? Hur levde de? Vilka var med i syföreningen och vem har donerat föremål?

Maria Lantto är konstvetare med föremålsinriktning och var intresserad av kulturarvet redan på kyrkans barntimmar. Under studietiden inriktade hon sig på kyrkor.

– Det är ett levande kulturarv som inte bara ska vårdas och bevaras utan utvecklas, säger Maria.

– Det är nödvändigt med förändringar och anpassningar om vi vill ha ett bibehållet kulturarv, det måste fungera för verksamheten annars blir det bara byggnader.

Så kan till exempel en tillbyggnad ligga helt i linje med tanken på kulturarv, även vår tid ska sätta sina spår. En ny hantverksmässigt framställd mässhake kan vara ett blivande kulturarv.

MARLENE W ANTONSON

Vad ska räddas

KULTURARVET är skyddat enligt folkrätten. Att skada ett folks kulturegendom är att betrakta som ett brott mot hela mänsklighetens kulturarv enligt 1954 års Haagkonvention. Därför ska myndigheter ”planera hur arkivhandlingar, böcker, konstverk, natur- och kulturhistoriska föremål ska undanföras”. Uppdraget att ha den här beredskapen gäller även kyrkan genom kulturmiljölagen. Församlingarna behöver inte själva tillgodose förvaringen, men ha ordning på inventarieförteckningen och utöver det gärna insatsplaner med listor på vilka inventarier som bör räddas först i händelse av brand eller krig.

Svenska kyrkan och förvaret har en lång historia ihop

KYRKANS koppling till försvaret går flera hundra år tillbaka genom fältpräster för soldater i strid och senare för värnpliktiga. Begreppet kyrklig beredskap innebar att planera för händelse av väpnad konflikt och i fredstid vara ett stöd till

Försvarsmakten.

Från 1980-talet har Svenska kyrkan alltmer fått en roll vid större kriser, katastrofer och vid olyckor (bl.a. i samband med Estoniaolyckan och Tsunamin i Thailand). Det faktum att Svenska kyrkan finns i hela landet, har

lokaler där människor kan samlas och personal som är vana att möta människor i sorg och med oro gör att kyrkan ofta har en självklar roll att stötta vid olika krisituationer.

Vid Försvarsmaktens nedrustning på 1990-talet blev kyrklig beredskap

att vara en resurs vid samhällskriser.

Under pandemin ökade efterfrågan på Jourhavande präst varför tillgängligheten utökades. Nu finns även en jourtelefon för teckenspråkiga.

De senaste åren har Svenska kyrkans roll som

en del av totalförsvaret återigen hamnat i fokus. I takt med att försvaret byggs ut behöver vi nu utöver att planera för kriser också planera för höjd beredskap. Planering har påskyndats på grund av kriget i Ukraina.

Begreppet kyrklig



berättar om den kristna tron
FOTO: MARLENE W ANTONSON



FOTO: JULIA LARSSON

SPECIALUPPDRAG. Petter Karlsson är regionpastor på 50 procent inom Mellersta militärregionen, MRM. Som militärsjälavårdare har han en viktig uppgift att stärka den existentiella hälsan hos soldater.

”Den militära själavården är efterfrågad”

Militärsjälavården handlar om att stärka den existentiella hälsan hos individen, och i förlängningen också gruppen. Hur paradoxalt det än kan låta handlar det om att kunna strida med en moralisk kompass.

PETTER KARLSSON är bataljonspräst, anställd av Västerås stift och arbetar halvtid för att samordna och stötta den militära själavården i mellersta militärregionen MRM. Han ingår i en lång tradition. Redan 1535 fanns militära själavårdare i flottan. Även om kyrkan nu är skild från staten är ordningen konstant.

– Den militära själavården är efterfrågad. Det kan handla om att samlas till gudstjänst i fält. Det är en viktig del för att skapa en rituell miljö för soldater och sjömän att hämta andan i en väldigt speciell situation.

En soldats vardag är olik den vanliga tillvaron och som själavårdare är det en viktig uppgift att bidra till att stärka känslan av sammanhang och den existentiella hälsan hos individen, och i förlängningen också gruppen.

– Det är paradoxalt på många sätt. Det handlar ju om att både höja prestationen och stridsförmågan och samtidigt ingjuta en moralisk motståndskraft.

– Vi hör om krigsbrott som inträffar när soldater inte har en moralisk kompass. Även i fruktansvärda situationer måste man ändå försöka göra rätt. Där har vi folkrätten och Genevekonventionens regler, förklarar Petter.

Petter Karlssons arbete består också i att stötta Svenska kyrkan i regionen, däribland Strängnäs stift, i arbetet med totalförsvarsplaneringen. I händelse av krigsutbrott står hela samhället, även församlingar, inför nya dilemman

och ställningstaganden.

Förutom de centrala uppgifter vi som trossamfund har inom totalförsvaret handlar kyrkans uppgift till stor del om att stärka försvarsviljan i vårt land.

– I Sverige har vi bestämt att vi ger inte upp. Vi kommer att försöka kämpa så länge vi bara kan. Och all information om att Sverige har kapitulert är falsk. Vi ska ge människor hopp i en sådan situation, säger Petter Karlsson.

– Är det någon organisation som är lämpad och har resurser så är det Svenska kyrkan. Vi har ett samhälle att tjäna och är den institution som ska stå kvar.

MEN HAN inskräper samtidigt att det inte kommer av sig själv. Vi har en långvarig tid av fred i Sverige och både tanken på och kunskapen om krig är borta. Därför bör det pågående beredskapsarbetet bereda tillfälle till att prata om frågorna med arbetslaget. Prata om vem som gör vad, men även det själsliga måste rymmas. Och precis som soldater i strid kan även församlingen ställas inför svårare moraliska dilemman.

– Vad gör man exempelvis om man har fiendesoldater som är svårt skadade på svensk mark? Då måste vi kunna stötta dem utifrån de regler om folkrätten och förut-sättningar som finns.

– Och vad gör man om försvaret vill gömma ammunition och personal i kyrkan? I sådana situationer krävs en kunskap och förståelse för ett större sammanhang. Det gäller att skapa en mental förberedelse. Vi blir rädda och oroliga – så måste det få vara – men om det är någon organisation som kan härbärgera detta så är det vi

MARLENE W ANTONSON

Ansvar för begravningsverksamheten

Svenska kyrkan har lagstadgat ansvar för begravningsverksamheten. Det innebär att Svenska kyrkan måste säkerställa resurser så att man kan utföra begravningsverk-

samheten även vid exempelvis krig.

En viktig åtgärd kan därför vara att krigsplacera den personal som behövs för att kunna fullgöra uppdraget. Det gäller såväl präst och

kyrkogårds-
arbetare som
personal som
har hand om att diarieföra avlidna.



beredskap omfattar idag både kyrkans arbete vid olika typer av samhällskriser och vid höjd beredskap. I det senare ingår planering för ökat behov av begravningsplatser och för skydd av kulturföremål och byggnader i händelse av krig.

FREDRIK SELANDER

Bibeln LÄR OSS KRISHANTERA



Bakom orden

Helena Inghammar är präst och teologie doktor och arbetar nu som stiftsadjunkt för teologi på Strängnäs stift. Hon har tidigare arbetat som kyrkoherde och lärare i liturgik.

Kyrkan är en naturlig tillflyktsort när det oväntade händer. Det kan hända något i det egna livet eller vara något vi räds. Det kan vara händelser som skakar om oss som bygd eller land. Vid stora gemensamma kriser behöver vi samlas och få dela hopp och framtidstro.

LIVET FÖR de första kristna präglades av hoppet om att Jesus skulle komma tillbaka snart. I den tidiga kyrkan tänkte sig människor att det skulle hända under den egna livstiden så det förberedde man sig på. Nutidens kyrka lever fortfarande i väntan på Jesu återkomst. Kyrkan är på så sätt alltid i rörelse, det finns en riktning, ett fäste för vårt hopp och en mening med våra liv. Ur den aspekten har kyrkan haft beredskap i tvåtusen år. Men det börjar långt före urkyrkan.

I Gamla testamentet finns den stora berättelsen om Israels folk, den om flykten ur Egypten: Olyckor och avundsjuka ledde Guds folk till Egypten. Det börjar med syskonbråk. Jakob har tolv söner varav Josef är en av de yngre. Josefs bröder är avundsjuka på honom, de menar att han favoriseras av deras far (syskonrelationen är ett återkommande tema i Bibeln). De slänger honom i en tom vattenbrunn, tar med sig hans mantel tillbaka till fadern och ljuger ihop att han blivit dödad av vilddjur. Men istället har bröderna sålt honom som slav till Egypten. Så går tiden och Josef visar sig dugglig i sitt nya land. Han bygger upp ett liv och får en

upphöjd position i samhället som ”styresman över hela Egypten”. Han blir någon att räkna med. Efter att ha tytt Faraos dröm om att det efter sju feta år ska komma sju magra år börjar han bygga en infrastruktur för att samla förnödenheter i ladorna. (Alltså beredskap långt innan krisen är ett faktum). När missväxten slår till även i hans forna hemland tvingar svälten bröderna och deras familjer på tiggargresa till Egypten. När omständigheterna förändras tvingas de tänka om. Styrkeförhållandena förändras, den starke har blivit svag. Efter att ha försonats med brodern Josef blir de kvar i det nya landet.

KYRKAN HAR beredskap för både personliga och gemensamma kriser. Inte sällan hänger dessa två, de gemensamma och det personliga, ihop. Beredskapen är inbyggd i kyrkans tro och liv. Att vi delar berättelserna om Josef, om uttåget ur Egypten (som vi återkommer till) och Bibelns andra berättelser ger oss en bas. Dem tillägnar vi oss genom kyrkoåret som också är ett redskap för beredskap. Under kyrkoåret hinner vi uppleva djupaste sorg och jublande glädje men det ger oss också tillfällen att fördjupa oss i ämnen som vi annars kanske inte skulle prata om. På så vis övar vi oss i det som kan hända i livet.

Under tiden mellan advent och pingst får vi fördjupa oss i Jesu liv. Mellan Heliga trefaldighets dag och domssöndagen handlar det om våra egna liv och livet i världen. Därefter börjar det om igen. De stora frågorna blir vi aldrig klara med utan de återkommer år efter år som påminnelser om livets skiftningar. Framåt höstkanten, varje år, är det exempelvis dags för söndagen

som handlar om "Medmänniskan". På Marie bebådelsedag, då ängeln plötsligt står framför Maria, påminns vi om hur livet kan förändras. Palmsöndagens jubel byts i långfredagens sorg som följs av påskens uppståndelse. Jag tror att Bibelns berättelser och kyrkoårets predikningar rustar oss för kriser i våra egna liv, men också i att finnas till hands i andras kris. Att leva med i kyrkans år ger oss en vana att tänka kring beredskap, även om det inte är så vi talar om det. När något sedan händer finns det ett nätverk som är redo att kliva in. Ofta finns det någon i församlingen som kan ordna fram en barnvagn till den som behöver, som kan ordna en transport, öppna församlingshemmet eller komma med en kanna kaffe. Det är beredskap i det lilla för livets stora händelser.

MED TIDEN fick Egypten en kung som inte kände till Josef och hur han räddat landet undan svält. Kungen började förtrycka folket, de hölls som slavar, och när de blev för många beordrade Egyptens härskare till och med ett folk mord på dem: Alla nyfödda pojkar skulle dödas. Många av oss känner berättelsen om Mose. En hebré som räddades undan folk mordet och växte upp i Faraos palats och så småningom skulle befria sina landsmän från slaveriet. Här finns ingredienser som skulle passa i vilken storfilm som helst: list, kärlek, våld, makt kamp och hopp. Men Mose är inte den ensamma hjälten, som vi ofta ser i filmer. I Bibeln berättas istället om en människa som tvivlar på sig själv och sin förmåga. Han har ett uppdrag som skaver i honom. Ett uppdrag han gärna skulle slippa och som han försöker rymma ifrån. Mose hävdar bland annat att han inte har talets gåva.

- Ingen kommer att lyssna på mig, klagar Mose inför Gud. Mina ord kommer trögt och tveksamt.

- Du har Aron, din bror, säger Gud.

Han kan tala, det vet jag.

Jag tänker mig att de växeldrog, Mose och Aron. Ingen kan orka dra hela tiden, inte Mose, inte du och jag. Att dela ansvar är en bärande idé i vår kyrka. Till exempel sänder Jesus ut lärjungarna två och två. Det blir något för oss att ta fasta på när den ena motgången följer efter den andra och vi knappt hunnit hämta oss från pandemin innan kriget i Ukraina bröt ut och hur är det med den nya virusvarianten?! Ska man hinna få en ny spruta innan det är för sent?

HUR BYGGER man motståndskraft mot hopplöshet och missmod? Ingen kan vara bergfast i tron, hoppet

och kärleken hela tiden. Förutom goda exempel från Bibeln, som vi orienterar oss i med hjälp av kyrkoåret, har vi en tillgång i varandras tro, hopp och kärlek. Vi behöver hjälpas åt. I kyrkans tradition är gemenskapen en grundpelare. Vi samlas två eller tre i Jesu namn och då är han själv med oss. Precis som Mose behövde sin bror Aron, behöver vi ibland någon som är beredd att dela ansvar med oss och att dela hopp och vision med oss. Vi behöver hoppas åt varandra och få bäras av andras tro när vi inte själva kan tro.

” Vi behöver hoppas **åt varandra** och få bäras av **andras tro** när vi inte själva kan tro.

Mose har fått uppdraget att befria folket ur Egypten. Alla är kanske inte supersugna från början. Man vet vad man har, men inte vad man får, tycks de tänka, men förberedelserna fortsätter. Gud sänder olyckor över Egypten för att förmå farao att släppa folket och till slut är det dags. Folket ska förbereda en måltid att äta i hast. Brödet skulle vara osyrat, alltså behövde det inte tid för att jäsa. Vid måltiden skulle människorna ha kläderna uppfästa, skor och stav, det betyder att de skulle vara beredda till avfärd. När kläderna var uppfästa kunde man röra sig fortare och lättare än om de långa plaggen hängde utsläppta. Med skor på blev fötterna mindre känsliga och man slapp förlora tid på att snöra på sig skorna. Med stav i handen var man redo för vandring; staven var både ett stöd och ett vapen mot till exempel rovdjur. Folket förbereds på att lämna det trygga och gå till ett okänt land dit Gud ska leda dem. Så har kristna levt sina liv i alla tider. På väg mot ett land som Gud visar, beredda till uppbrott och med färdkost i form av osyrat bröd.

EN SENARE skildring finner vi hos Stina Fallberg Sundmark: "Kyrkans liv har innehållit dramatik som skedde i det tysta, spänningsfyllda händelser som tillhörde prästens vardagliga göromål och där han och en enskild sockenbo var de centrala aktörerna" (Avhandling - Sjukbesök och dödsberedelse. Sockenbudet i svensk medeltida och reformatorisk tradition, 2008. s41). Hon beskriver hur prästen på medeltiden kallades ut i församlingen (socknen) när någon var sjuk och kanske svävade mellan liv och död. Det kunde vara ett farofyllt uppdrag för prästen och hans medhjälpare, men det var ett uppdrag som inte kunde dröja. Den sjuke

skulle få bikta sig, få nattvard och de sjukas smörjelse och att komma fram kunde vara en kamp med tiden och naturens element.

KYRKAN ÄR ofta synlig vid de stora katastroferna; Estoniaolyckan, tsunamin eller terrorattacken på Drottninggatan, men faktum är att många till synes små katastrofer i själva verket är stora i människors liv. Olyckor och tragedier som inte når tidningens förstasida når ofta den lokala församlingen. I församlingarna är vi redo, men i stället för att som på medeltiden ha prästens mässkläder och kärl med konsekkrerat (invigt) nattvardsbröd i beredskap har vi kanske möten med den lokala Posomgruppen* och krislådor med ljus, kontaktuppgifter till andra aktörer i närområdet och kanske en radio som drivs med solceller? Det är att fästa upp kläderna, ha skor på fötterna och stav i handen i vår tid.

”Att **dela ansvar** är en **bärande** idé i vår kyrka.”

Moses och folket vandrar fyrtio år i öknen. Under resans gång är det mycket som hinner hända, inte minst tar han och folket emot de tio budorden på två stentavlor. Gud går hela tiden med folket och för att kunna bära med sig tavlorna med budorden bygger folket ett tält, ett tabernakel, som fungerar som provisoriskt tempel. De är på väg, men Gud som är större är inte beroende av att de kommer till honom på en särskild plats utan han följer dem. De kan be till honom där de är under vandringen. På samma sätt är vår kyrka rörlig. Det märks genom att vi finns över hela landet, och att vi kan mötas var som helst. Vi är inte beroende av en viss plats utan kyrkan är där människor är.

KYRKAN ÄR hoppets röst. Vår förmåga att möta sorg och elände, vår beredskap i århundraden, är möjlig för att vi bärs av hopp. Vi ger inte upp tron på att kärleken är störst, att döden inte är slutet. Det är kyrkans bekräftelse. Det innebär inte att saker alltid löser sig på det sätt som vi förväntar oss och vill. Det innebär inte heller att det inte finns tvivel, det får också plats.

Men när vi som enskilda människor inte känner hoppet inom oss, så bär kyrkan det åt oss. Därför vågar vi vara i kaos. Inom vården talar man ibland om att erfaren personal utvecklar en klinisk blick. Det gör också kyrkans medarbetare. En erfaren kyrkvård kan till exempel ofta se när ett sorgehus är på plats i kyrkan för att höra sin anhöriges namn läsas upp i tacksägelseerna. I mötet med människor får man med åren en föreställning om hur det står till. Det är sådant som inte går att sätta ord på, en fingertoppskänsla för hur sorgen är hos dem vi möter. Vi läser söndagligen namnen på dem som döpts, vigts och dött. Ofta med nämnande av hur många år, månader och dagar livet blev. Tillsammans i gudstjänsten påminns vi om livets gång. Det nyfödda barnet som döpts nämns tillsammans med den mycket gamla människan som lämnat livet. Livets växlingar synliggörs i församlingens mitt. Kriser göms inte undan utan ges tvärtom plats och delas, inte minst i kyrkans förbön. Det personliga i det gemensamma ger en ram och en tolkning och ofta får man också en kopp kaffe att mötas över. Hur kan du och jag förmedla detta hopp? Många är missmodiga, inte minst unga, som funderar över jordens framtid och om det finns hopp för framtiden? Det hopp som bär oss som kristna är vår uppgift att föra vidare.

DET ÄR inte rocket science, det som händer i våra församlingar. Det är ungefär samma sak som alltid, vecka efter vecka, söndag efter söndag, kyrkoår efter kyrkoår och det har gett oss ett språk. Beredskap handlar om att ha allt i ordning och församlingarna har ordningar och språk för det oväntade. Det finns psalmer som hjälper oss att sätta ord på sorg och glädje. Bibeltexter och böner, tysta kyrkorum och dånande orgelmusik som ger utrymme för livets skiften. Många böner och psalmer i vår psalmbok används inte ofta, men de finns där när de behövs. De och andra uttryck för kristen tro håller oss beredda. I det vanliga, i söndagens gudstjänster, i vardagens lunk, i kyrkoårets återkommande firanden har kyrkan sin puls. Den tryggheten gör att vi kan ställa om och handla när det behövs. Kyrkan drar inte, vi stannar när livet är svårt.

HELENA INGHAMMAR

*Psykiskt och socialt omhändertagande vid stora olyckor och katastrofer

Barnkörer i Örebro blir Spotify-artister



På bilden syns de tre huvudrollsinnehavarna: Jesper Höglund, Lydia Pehrandel och Christopher Hamilton

Under Kristi himmelfärdshelgen var det urpremiär för musikalen "I skenet av en fyr", framförd av barn och ungdomar i **Nikolai församling, Örebro**. Nu kommer musiken på Spotify och en musikvideo på Youtube. Noter och manus kommer ges ut på eget förlag senare i höst.

– Fyren är stark som symbol och gudsbild. Den står outtröttligt där och visar väg i alla väder. I det här fallet för Fiskarna som vet allt som är värt att veta om havet och för Äventyrarna som inte har en aning, men som längtar ut till horisonten, berättar musikpedagog Mirjam Blomberg, som skrivit text och musik till alla sånger.

– Det är också en berättelse om ett barn och om att ta hand om den som kommer i ens väg, säger Elin Eriksson, teaterlärare och medförfattare till verket.

Astrid Sundell sjunger i barnkören Voices och hade en mindre roll som Äventyrare i musikalen:

– Det var kul att stå på scen för det kändes verkligt på nåt sätt. När vi spelade in blev det lite pirrigt för att vem som helst kommer kunna höra sen.

Strängnäs-stiftare med i broderibok

Ett urval av de bidrag som kom in till broderitävlingen Råg i ryggen har blivit en fotoutställning och en bok, *Råg i ryggen – Broderi för religionsfred*.

Gunilla Gustafsson från **Strängnäs** skickade in ett broderi med inspiration från skapelseberättelsen.

– Jag har försökt göra texten med lite Star Wars-feeling, där orden rullar ut i rymden, berättar Gunilla om sitt broderi i boken.

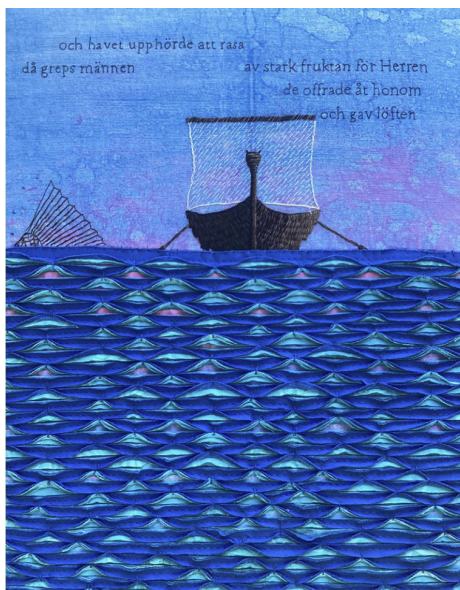
– Betlehemsstjärnan fick toppa broderiet och med lite fantasi ser jag att stjärnan och texten blev en triangel – treenighet.

Fotoutställning som kan bokas via Sensus regionkontor kan visas i församlingshem och i kyrkor.

www.svenskakyrkan.se/rågiryggen



FOTO: MAGNUS ARONSON



Jona genom nål och tråd

Den 9 oktober kl. 12:30 är det vernissage för utställningen "Jona bok genom nålsögat" i Strängnäs domkyrka. Det är prästen Erika Cyrillus som under fyra år haft som hobbyprojekt att brodera Jona bok, med text och illustrationer.

Nu är 36 broderier, tre femtedelar av boken, färdigsydda. Varje "sida" med en egen teknik, vilket väcker inspiration både till samtal om bibelordet och utforskande av broderi som konstnärligt uttryck.

Torsdagen den 27 oktober kl. 18:30 håller Erika Cyrillus föreläsning i **Strängnäs domkyrka** under rubriken "Att brodera ut texten – Bibeltolkning med nål och tråd". Utställningen varar till 20 november 2022.

Kyrka+skola= *sant*

Flera projekt som berör svenska trossamfund och skola är på gång.

- I pilotprojektet "Sätt igång" ska lågstadieläver få sjunga ur den svenska barnsång- och psalmskatten tillsammans med Svenska kyrkans kyrkomusiker. Nu finns ett dussin pilotförsamlingar.
- Verbum ger ut ny lärobok i kyrko- och samfundskunskap om vad som utmärker olika kyrkosamfund (i Sverige och världen), hur deras gudstjänstliv gestaltar sig och hur deras relation till varandra och andra religioner har utformats.
- Nya webbplatsen Bibeln i skolan från bibeln.se erbjuder färdiga lektioner, enligt läroplanen, som ska visa på Bibeln som en källa för religion, tro och tidlösa berättelser, men också som en källa för konst, musik, poesi, språkbruk och livsvisdom.

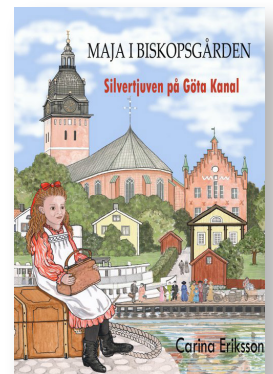
Välkänd strängnäsbyggnad i ny barnbok

Biskopsgården i **Strängnäs** är i centrum när konstnären och författaren Carina Eriksson som gör en barnboksserie om "Maja i biskopsgården".

Berättelserna bygger på dokumentation av och om Maja, en av nio syskon, som flyttade till Strängnäs 1890 då pappa Uddo Ullman blev biskop. Första boken i serien beräknas vara klar 2022 och heter "Silvertjuven på Göta Kanal". Den handlar om flytten till Strängnäs och utspelar sig på Ångbåten Alba längs Göta Kanal.



- Det tog mig många år att inse att jag är en konstnär utan talang.
- Gav du upp då?
- Nej, då var för sent, då var jag redan berömd.



Tre rader och fem stavelser om livet

– Haikuskrivande är ett sätt för mig att skala av allt pratande och skrivande jag hållit på med under alla år, säger den pensionerade prästen Kjell Wiklund, **Nyköping**.

Haiku är en japansk diktform på tre rader. Första raden med fem stavelser, andra raden med sju stavelser och till sist en rad med fem stavelser. Häftet med 26 haikudikter kan du beställa via: albin.andreasson46@gmail.com och kostar 20 kr styck.



Kyrkomötet från Antal till Öv

Den 4–7 oktober är det dags för Svenska kyrkans högsta beslutande organ, kyrkomötet, att sammanträda. Folkvalda ledamöter från hela Sverige träffas i Uppsala för att diskutera och bereda de runt 100 förslag som kommit in. Beslut tas sedan vid kyrkomötets andra del, 21–23 november.

Antalet ledamöter i kyrkomötet är 251. Utlandsförsamlingarna väljer två ledamöter i indirekta val, övriga 249 utses av dem som röstar i kyrkovalet – vilket alla medlemmar över 16 år får göra. Kyrkomötets mandatperiod är fyra år.

Beredningen av ärendena sker i utskott. Utskotten är åtta till antalet och har 15 ledamöter, 15 ersättare, samt en eller två biskopar. I utskotten behandlas frågor som rör bland annat gudstjänsten, ekonomin och ekumeniken.

Contortatallarnas alltför stora utbredning på bekostnad av andra arter är föremål för en av de 85 motionerna.

Demokratisk instans på nationell nivå – det kan man verkligen kalla kyrkomötet för. Det är Svenska kyrkans högsta beslutande organ och beslutar om allt från psalmböckers innehåll till skogsskötsel. Kyrkomötet inrättades 1863 och bestod då av ett bestämt antal präster och lekmän. 2001 utsågs ledamöter via direktval första gången.

Enskilda ledamöter, en eller flera, får skriva motioner – inte hela nomineringsgrupper. Dock kan ledamöter från olika nomineringsgrupper gå ihop och skriva under samma motion.

Förbud mot att rösta men inte mot att yttra sig eller mot att skriva motioner – gäller för biskoparna som förväntas delta i hela kyrkomötet.

Gudstjänster av olika slag, flera i Uppsala domkyrka, ingår varje dag i kyrkomötet.

Himmel och jord är namnet på en av nomineringsgrupperna i årets kyrkomöte, de fick 1 mandat i kyrkovalet. Övriga tolv är Arbetarpartiet Socialdemokraterna, 70 mandat, Partipolitiskt obundna i Svenska kyrkan 47, Centerpartiet 30, Borgerligt alternativ 20, Sverigedemokraterna 19, Vänstern i Svenska kyrkan 19, Öppen kyrka – en kyrka för alla 13, Frimodig kyrka 8, Miljöpartister i Svenska kyrkan De Gröna 8, Kristdemokrater i Svenska kyrkan 7, Fria liberaler i kyrkan 4 samt Alternativ för Sverige 3.

Intensivt är bara förnamnet på kyrkomötets novembermöte. Många vill tala för sina motioner. Ett hett tips är att årets mest omdiskuterade motion blir den som föreslår att präster som vägrar viga samkönade par ska få lämna sitt yrke.

Jord och skog – alltså kyrkans skötsel av sina marker – är det enskilda ämne som engagerar flest motionärer i år.

Kaffe och småkakor är mycket populärt. Förra gången gick det åt 705 liter kaffe och 5 198 småkakor.

Läronämnden har till uppgift att yttra sig om motioner om lärofrågor – alltså frågor som rör Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära, kyrkans böcker, ekumeniska frågor med mera. Läronämnden består av stiftens biskopar samt åtta andra ledamöter som väljs av kyrkomötet.

Mandatstöd (kan jämföras med partiernas partistöd) går till nomineringsgrupperna utifrån antalet mandat de fått i kyrkovalet. Sammanlagt ger kyrkan 5,7 miljoner i mandatstöd. Syftet är att grupperna ska utbilda sina ledamöter och kommunicera och synas vid kyrkovalet.

Närproducerade blommor vill ledamöterna som motionerar om ekobegravningar ha.

Omtag blir det vid följande års kyrkomöte då det sker en uppföljning av de beslut som tagits. Kyrkostyrelsen



Erklagandenämnd



LEDAMÖTER. De som valdes i vid kyrkovalet i september 2021 sitter 2022–2025.

FOTO: MAGNUS ARONSON

redovisar då hur långt de kommit med att genomföra de olika uppdragen från kyrkomötet.

Plenum är de storsamlingar i november då man diskuterar, debatterar och beslutar om motioner samt skrivelser som kommit in från kyrkostyrelsen eller kyrkomötets presidium.

Qi ordet hbtqi står för queer som i grunden är ett ifrågasättande av heteronormen. Motion nummer 58 vill att kyrkomötet säger nej till att så kallad omvändelseterapi av hbtqi-personer får förekomma i Svenska kyrkan.

Redovisningar av bland annat kyrkans verksamhet och ekonomi, ingår i kyrkomötet. "Visa tydligare vad kyrkan är och gör så vill säkert fler stanna kvar som medlemmar", uppmanar kyrkostyrelsen i sin skrivelse till kyrkomötet.

Strängnäs stift skickar 15 ledamöter av Svenska kyrkans 5,6 miljoner medlemmar till kyrkomötet. Svenska kyrkan är en kyrka som spelar stor roll i många människors liv och Sveriges största medlemsorganisation.

Talartiden då en huvudmotionär får plädера för sin sak vid novembermötet är 3 minuter.

Upphållet mellan session 1 och 2 är till för att ledamöterna ska få tid att läsa in sig och ta ställning till förslagen som kyrkomötet ska besluta om. Som

exempelvis att ge kyrkostyrelsen i uppdrag att lyfta de förtryckta uigurnas situation i Kina.

Vindkraft är inte enbart miljövänligt då de sprider mikroplaster och kräver stora betongfundament påpekar en motionär som vill att kyrkan förbjuder dem på sina marker.

Webben gör kyrkomötet tillgängligt för dem som inte kan ta sig till Uppsala för att lyssna på debatten vid novembermötet. Livesändningen finns på www.svenskakyrkan.se/kyrkomotet. Där finns också alla ärenden som ska behandlas.

Xerxes Åkerfeldt från Strängnäs stift, har kallats in som ersättare till årets kyrkomöte. Han ersätter Åsa Ingårda.

Yngsta ledamöten i årets kyrkomöte är Edvina Palmcranz, 22 år, från Lund. I mötet deltar 134 kvinnor och 117 män.

Zzzz – det gäller att inte somna till vid slutet av de dagslånga mötena. Någon sluttid finns inte vid mötena i november utan de pågår tills alla ärenden behandlats. Men det är en hel del pauser, då ledamöterna ställer sig upp och sjunger psalmer.

Älderspresident är Anders Åkerlund, 82, som deltagit i kyrkomötet sammanhängande sedan 1983. Han är en av tre ledamöter som varit med så länge. I genomsnitt deltar ledamöter i sex år. Den här mandatperioden kommer kyrkomötet att ha hela 105 nyvalda (41 procent). Medelåldern på dem är lite drygt 57 år. Antalet präst- och diakonvigda ledamöter är 49.

Äpplen var inte lika populärt som småkakor vid förra kyrkomötet. Dock äts 428 små äpplen.

Överklagandenämnden är en av fyra nämnder som kyrkomötet väljer och som självständigt fattar beslut. De övriga är ansvarsnämnden, arvodesnämnden och valprövningsnämnden. Två nämnder har beredande uppgifter till kyrkomötet: läronämnden och kyrkorättsnämnden. I dessa nämnder sitter främst teologer och jurister.

INGALILL BERGENSTEN

Hallå där...



Emma Hansen Dahlqvist, handläggare vid kyrkokansliet i Uppsala och en av spindlarna i nätet inför det stundande kyrkomötet.

Hur många kyrkomöten har du jobbat med?

– Det här blir mitt femte, så jag är en rookie i sammanhanget.

Vad är din roll i det hela?

– Jag arbetar både med att förbereda mötena och med efterarbetet. Det är ju 251 personer som ska bo och äta i samband med mötena och det är mycket praktiskt som ska klaffa. Det ska skickas ut anmälingsformulär av olika slag och andra utskick. Allt måste ut i tid så att de förtroendevalda kan förbereda sig.

Vad är det svåraste med ditt jobb?

– Även om vi planerar så mycket vi kan och försöker räkna ut hur lång tid olika motioner ska ta att debattera så inträffar oväntade saker. Ibland tar exempelvis debatter fart och drar ut på tiden. Då får man tänka om och försöka vara flexibel.

Vad är roligast?

– Det är samarbetet och kontakterna med alla engagerade förtroendevalda ledamöter. Och så gillar jag arbetet med att sammanställa protokollen ihop med kyrkomötets sekreterare och få de formella texterna korrekta men också läsvärda.

INGALILL BERGENSTEN



FINAL. På grund av pandemin förlängdes projektet med kvinnliga tonsättare även över 2022. Det avslutas med "Ballad of the Brown King", ett julkoratorium skrivet på 50-talet av amerikanskan Margaret Bonds. Det har tidigare framförts i USA och en gång i England. Unni Eriksdotter och Katarina Rudérus är glada att få lyfta fram bra musik som samtidigt är så okänd.

De ger röst åt kvinnliga tonsättare

Kyrkomusikerna Katarina Rudérus och Unni Eriksdotter bestämde sig för att bara spela kvinnliga tonsättare under ett år.

2021 startade ni projekt "kvinnoåret". Hur kommer det sig att ni bara spelat kvinnliga tonsättare?

– 100-årsjubileet av kvinnlig rösträtt satte igång tanken. Vi frågade oss varför kvinnliga tonsättare är så svåra att hitta. Så vi började leta och hittade massvis med kör och orgelmusik, framför allt från och med 1700-talet, berättar Unni Eriksdotter.

– Det finns massor – och ändå fick jag inte lära mig ett enda orgelstycke av en kvinna på min utbildning. Men vi hittade en kvinnlig Mozart, som kände honom och troligen inspirerade honom, säger Katarina.

Vad har varit roligast?

– Att hela arbetslaget hakade på. Prästerna har föreläst om kvinnor i Bibeln och kyrkan. Vid våra torsdagsluncher har olika kvinnor presenterats och diakonen spelade in små filmer om kända svenska kvinnor, säger Katarina.

– All positiv respons. Och så upptäckarglädjen, att få mer kunskap om dessa kvinnor, säger Unni.

Ser ni att det fyller ett behov?

– Ja absolut. För många som kommit och lyssnat har

det blivit en aha-upplevelse och det är roligt att vi fått inspirera vidare.

– Ja det kräver att vi aktivt medvetandegör om kvinnorna för att bryta vanans makt att bara spela de stora orgelikonerna, säger Unni.

Ni har även haft ett projekt där ni skrivit eget material tillsammans med poeten och författaren Ylva Eggehorn – om Maria Jesu mor och fem kvinnor i kyrkans historia. Berätta om det.

– Vi kontaktade Ylva och berättade om våra planer. Hon valde karaktärer och skrev texterna, och sedan komponerade vi. Unni började med första satsen, jag använde lite av det och komponerade andra och sedan har vi gjort varannan sats. De är väldigt olika, precis som kvinnorna vi gestaltar är olika, berättar Katarina.

– Det har varit inspirerande att få ge de här kvinnorna liv. Att få berätta något om tron och kyrkan genom de här kvinnorna och visa att det finns en halva till av historien. Det blir en annorlunda konsert där vi använt kyrkorummet på ett nytt sätt, det är så att man kan tänka sig att kvinnorna faktiskt har funnits på plats, säger Unni.

MARLENE W ANTONSON

Unni och Katarina

NAMN: Unni Eriksdotter

ÅLDER: 62

BOR: Stockholm

AKTUELL som: Har projektlett kvinnoåret. Organist.

FAMILJ: Sambo.

FRITID: Friluftsliv, konst och kultur.

INSTRUMENT: Piano, orgel och blockflöjt. Är nybörjare på valthorn.

NAMN: Katarina Rudérus

ÅLDER: 51

BOR: Yxlö

AKTUELL som: Har projektlett kvinnoåret. Är organist och går tonsättarutbildning.

FAMILJ: Man och katt.

FRITID: Trädgård, odla grönsaker och blommor.

INSTRUMENT: Orgel och piano. Började spela cello under pandemin.

Särskilt uppdrag som ideell

UNDER våren 2023 erbjuder Strängnäs stift en utbildning för dig som är ideell och vill fördjupa dig i ett särskilt uppdrag i församlingen.

Genom dopet har vi fått ett uppdrag att ge evangeliet vidare till andra i både ord och handling. Du som ideell är en viktig del i det uppdraget i din församling. Det är genom att tillvarata varandras olika gåvor som kyrkan blir mer hel.

Utbildningen är uppdelad på en helg på Stiftsgården Stjärnholm 13–15 januari, sex digitala träffar på kvällstid och en avslutande

gemensam dag i Strängnäs den 13 maj.

Anmäl dig till ett av spåren du vill fördjupa under våren 2023:

- Gudstjänst
- Diakoni
- Undervisning

I varje spår ingår att prova på de olika delarna i utbildningen hemma i din församling, därför är det viktigt att någon anställd vet att du som ideell ska beredas plats för detta.

Senast 1 december behöver du anmäla dig. Kostnad för hela utbildningen är 1500 kr.

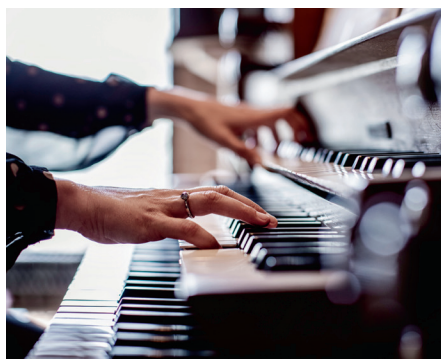


ANMÄLAN. Du hittar alla de olika kurserna på stiftets webbplats. Anmäl dig där.

OKTOBER

18/10 Inspirationsdag för orgelundervisning

Välkommen till en orgelpedagogisk dag där vi gästas av kunniga orgelpedagoger som ger sina bästa tips om både orgelrepertoar och metodik. Dagen riktar sig både till dig som vill komma i gång att undervisa i orgel och till dig som vill boosta dina kunskaper om metodik och repertoar. I Strängnäs domkyrka.



NOVEMBER

1/11 Introduktiondag för nya i församling

Vad är egentligen skillnaden mellan ett stift och en församling? Och vad är Strängnäs-modellen? Dessa och många andra frågor får du svar på när du deltar i introduktionsdag (halvdag) om Svenska kyrkan, Strängnäs stift och domkyrkan. I Strängnäs.

8/11 Nätverksdag för institutionssjälavårdare

Församlingsmedarbetare med uppdrag inom speciell självård på universitet, sjukhus, kriminalvårdsanstalter, häkte och förvar möts för erfarenhetsutbyte och uppdatering. På stiftskansliet.

16-17/11 Pedagogiska dagar

Under årets pedagogiska dagar ger vi plats för samma tema som biskop Johan tagit fram för sitt möte för profilyrkerna under året – "Så att Gud blir ärad". Vad betyder det i ett undervisande uppdrag i församlingen? På stiftsgården Stjärnholm.

DECEMBER

Uppdrag, tro och liv - Källan 33

Som medarbetare i Svenska kyrkan omfattas du av dess uppdrag, tro och liv. Genom att delta i "Källan" kan du fördjupa din kunskap om kyrkan, dess uppgift och mål. Kursen vänder sig till dig utan kyrklig profilutbildning. Fyra delkurser under två terminer 2023. På stiftsgården Stjärnholm.



Rådslag, pepp och nätverkande

Act Svenska kyrkan och världen behöver dig! Delta i **Oxelösund 15/10** eller i **Kumla 12/11**. Medverkar gör Frida Falk, handläggare på Act Svenska kyrkan i Uppsala och en stor del av styrelsen för det Internationella rådet i Strängnäs stift. Rådslagen är en möjlighet för alla engagerade runt om i Strängnäs stift att mötas och utbyta erfarenheter.

2023 - PLANERA FÖR NÄSTA ÅR

7/2 "Uppstart" Hållbar gudstjänst
17-19/2 IKON, Stjärnholm
17-19/3 Barnlägret "VårTid", Stjärnholm
23-24/3 Ledarutbildning för dig som är ledare men inte chef
24-26/3 Läger för små konfirmandgrupper
28/3 Teologiskt rådslag. Strängnäs
29-31/3 och 27/4 Utvecklande ledarskap
22/4 Konfirmanddag, Strängnäs
12-14/5 Skrivarkurs, Stjärnholm
12-14/5 Fotokurs, Stjärnholm
16/5 Barndag, Stjärnholm
27-28/5 "Tillsammans-läger" Hållbar gudstjänst, Stjärnholm
19-21/6 Teologisk klassikerkurs, Stjärnholm
7-10/8 LIFE, Stjärnholm
6/9 Profildagar för präster, diakoner, kyrkomusiker och församlingspedagoger. En gemensam dag i Södertälje.
9/9 Stiftsfest, Strängnäs
26-28/9 Källan fördjupning, Stjärnholm
20-22/10 IKON, Stjärnholm
1-4/11 Allhelgonaläger, Stjärnholm

BEGRÄNSAD EFTERSÄNDNING
VID DEFINITIV EFTERSÄNDNING
ÅTERSÄNDES TIDNINGEN MED
NYA ADRESSEN NOTERAD

Svenska kyrkan 

STRÄNGNÄS STIFT

Strängnäs stift, Box 84, 645 22 Strängnäs

www.svenskakyrkan.se/strangnasstift

internwww.svenskakyrkan.se/strangnasstift

Kyrkan ger människor rötter

NÄR TYSKA Luftwaffe i början av 1940-talet bombade ett stort antal engelska städer valde de mål som till synes sakande militär betydelse. Exeter, Bath, Canterbury, Norwich, York eller Coventry – undersköna kulturpärlor, mäktiga katedraler, charmiga gränder och unika stadsmiljöer var ointressanta ur försvarsmässigt perspektiv. Sandsten, korsvirke och handslaget tegel var väl inget krigsmaterial? Amplar, blyinfattade fönster och kullerstenar inte heller. Nej, när tyskarna lade sina bombmattor gjorde de det av helt andra anledningar.

Strategin, som utformades med hjälp av förlaget Baedekers tjocka reseguider med detaljerade kartor och ingående beskrivningar av Englands ovärderliga kulturmiljöer, genomfördes i syfte att knäcka den brittiska moralen. Utradera skönheten, självkänslan, hemhörigheten. Det var de sociala och andliga rötterna man ville åt (och som för övrigt även de allierade ville åt när de genomförde motsvarande bombträder över tyska städer.)

Fältherrarnas taktik följde en urgammal logik. Genom att utplåna kulturarvet kan man destabilisera ett helt samhälle. Ett rotlöst folk står ostadigt.

Den insikten behöver vi ta till oss.

När vi i Sverige nu stärker försvaret har vi som kyrka här ett särskilt ansvar: vi vårdar rotsystemet. Vi värna det svenska samhällets rotsystem – det som på svengelska kallas resiliens, förmågan att hantera förändringar och fortsätta utvecklas. Se till att vi säkrar våra andliga och materiella tillgångar så att vi fortsatt kan göra det vi gör och vårda och värna det vi har även i händelse av krig.

Under mina nu fjorton år som strängnässtiftare har jag mött oändligt många

som vikt sitt liv till att göra just detta. Från vaggan till graven står vi som kyrka vid människors sida – sträcker ut hjälpande händer, räcker andlig färdkost, ber, lovsjunger, lär, vårdar och fördjupar.

När Försvarsmakten efterfrågar Svenska kyrkan i beredskapsarbetet är den klar och tydlig med vad vi ska fokusera på i tider av ofred: Fortsätt med det ni gör! Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission bygger resiliens.

Och gör mer än så.

ATT VANDRA genom kyrkorummet tillsammans med en kyrkvärd, kyrkvaktmästare, inventarieansvarig, kyrkvakt, sommarguide eller annan kunnig person är något alldeles speciellt – ja, rena försvarsövningen. Aldrig så detaljerade och välskrivna kyrkobeskrivningar till trots är det som många av er kan om era hemkyrkor något alldeles unikt. Ni vet när ett visst föremål är tillverkat eller av vem. Ni vet hur det har använts, hur det hänger ihop med bygden, varför den som skänkte det gjorde det och varför revan, bucklan, naggen, fläcken sitter där den sitter. Ni känner och kan beskriva laddningen – förankringen i den lokala myllan.

Och nu är det era specialkunskaper Sverige behöver! Vid sidan om Hemvärnet behövs Kyrkvärnet.

Inom Svenska kyrkan står vi nu inför ett omfattande inventeringsarbete. Enligt beslut från högre ort ska vi (i enlighet med vad vi gjorde under kalla krigets tid) definiera vilka föremål i våra kyrkor som bums måste räddas i händelse av krig. Mycket av det där vet vi redan – alla församlingar har sedan tidigare fina inventarieförteckningar vilka också kvalitetssäkras i samband med stiftets regelbundna visitationer. Och det är gott.

Men, bara för att ett föremål inte är värdefullt i ekonomisk bemärkelse innebär det ju inte att det saknar värde. Tvärtom: också en till synes enkel möbel, textil, ljusstake, bok kan ju betyda väldigt mycket i sitt sammanhang.

Uppdraget att minnas, berätta, synliggöra kulturminnen – alla vackra, själfulla, brukade kyrkliga föremål, miljöer och minnen ankommer på oss alla.

Att känna till och vårda vårt gemensamma kulturarv handlar inte bara om kulturhistoria – det handlar om samhällshistoria – livshistoria – om gemensamma rötter och... resiliens.

Något att känna ansvar, allvar och stolthet inför.

Här gäller inte "En svensk tiger".



BISKOP JOHAN DALMAN